

załącznik nr 1
do uchwały Nr XVIII/143/2017
Rady Gminy Kijewo Królewskie
z dnia 29 marca 2017 r.

Moduł Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kijewo Królewskie na lata 2016 - 2020

Kijewo Królewskie, 2016r.

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Procedura tworzenia modułu	8
1.1. Podstawa prawa	8
1.2. Metodyka pracy na Modułem Strategii	14
2. Charakterystyka gminy Kijewo Królewskie	15
2.1. Położenie geograficzne	15
2.2. Diagnoza demograficzno – społeczna	17
3. Polityka problemów społecznych	22
3.1. Kwestia problemu ubóstwa	26
3.2. Kwestia problemu bezrobocia	28
3.3. Kwestia problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby	32
3.4. Kwestia problemu niepełnosprawności	33
3.5. Kwestia problemu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.....	35
3.6. Kwestia problemu potrzeby ochrony macierzyństwa.....	37
3.7. Kwestia związana z problemem alkoholizmu	39
3.8. Kwestia problemu przemocy w rodzinie	42
3.9. Kwestia problemu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	45
3.10. Kwestia podmenu bezdomności	46
4. Analiza ankiet	48
5. Analiza SWOT.....	54
6. Cele strategii, kierunki działań, źródła finansowania	58
7. Monitoring i ewaluacja wdrożonego <i>Modułu</i>	60

Wstęp

Tworzenie infrastruktury ekonomii społecznej obejmuje szereg działań i dziedzin polityki społecznej. Działalność państwa w zakresie kształtowania warunków życia swoich obywateli jest na zasadzie określonych relacji uwarunkowana od sytuacji gospodarczej, ekonomicznej i polityki światowej. Polska będąc członkiem Unii Europejskiej, międzyrządowych organizacji międzynarodowych oraz politycznych grup nieoficjalnych z jednej strony jest zobowiązana do wypełnienia powinności, natomiast z drugiej ma prawo do korzystania z wszelkich przywilejów na poziomie międzynarodowej współpracy. Poprzez skoordynowanie działań zgodnych z międzynarodowymi i krajowymi dokumentami, które regulują w sposób pośredni lub bezpośredni strukturę zatrudnienia, edukacji, bezpieczeństwa, organizację służb zdrowia jest kształtowany system ekonomii społecznej. Sposób postrzegania poszczególnych zagadnień związanych z problematyką społeczną i ich skutków, obniżający się wiek grup społecznych w obszarze doświadczeń związanych z problematyką uzależnień, wypełnianiem obowiązków opiekuńczo – wychowawczych, stosowaniem przemocy, powielaniem nieprawidłowych wzorców, zatracanie oraz pojawianie się nowych problemów społecznych wśród społeczeństwa ewaluuje wraz z przemianami gospodarczymi w kraju, Europie i na świecie. W celu prawidłowego kształtowania ekonomii społecznej należy jak najdokładniej zdiagnozować i rozróżnić elementy zagrażające oraz elementy budujące prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa. Aby poznać potencjał polskiej społeczności zakres zadań własnych i zleconych został podzielony na poszczególne jednostki administracyjne, natomiast zdiagnozowanej lokalnej polityki społecznej należy do zadań każdej gminy, bowiem to właśnie ona w sposób naturalny i bezpośredni uczestniczy i organizuje życie swoim mieszkańcom. Tak zbudowane relacje umożliwiają szybkie reagowanie na zagrożenia lokalnej społeczności, trafne rozpoznanie sytuacji życiowej poszczególnych osób / rodzin, ułatwiają zaspokoić oczekiwania związane z zapewnieniem godnych warunków życia, prawidłowe wykorzystanie potencjału lokalnych grup oraz lepszą kontrolę dysponowania zasobami materialnymi i ludzkimi w sposób sprzyjający krajowej gospodarce.

Głównym działaniem administracji publicznej umożliwiającym minimalizowanie dysfunkcji społecznych wśród lokalnego społeczeństwa zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Art. 16 b, Art.17 ust. 1 pkt 1 „gmina jest zobowiązana do opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których

celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”¹. Następujący dokument stanowi jedynie *Moduł Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kijewo Królewskie na lata 2016 – 2020*. Niemniej jednak dany *Moduł* uwzględnia społeczno – gospodarcze uwarunkowania gminy, diagnozę sytuacji społecznej wraz z wnioskami końcowymi oraz określenie celów i działań zmierzających do redukcji zjawisk problemów społecznych. Stworzenie niniejszego Modułu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kijewo Królewskie jest odpowiedzią na potrzebę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w celu pełnej i wyczerpującej diagnozy polityki społeczno – gospodarczej danego regionu. Wspieranie budowy ekonomii społecznej poprzez realizację celów wyznaczonych w danym *Module* w perspektywie określonego czasu, obejmujących różne obszary życia lokalnej społeczności, z przynależącymi obowiązkami do poszczególnych instytucji odpowiedzialnych i współodpowiedzialnych za zmiany zachodzące w polityce społecznej umożliwi: zintegrowanie społeczeństwa, pozyskiwanie zewnętrznych finansów oraz partnerów do współpracy, efektywniejsze wspomaganie osób potencjalnie zagrożonych problemami społecznymi, posiadających problemy społeczne oraz wykluczonych społecznie. Na tak określonych zasadach współpracy jest możliwe osiągnięcie w sposób konkretny i skoordynowany pracę pomiędzy określonymi instytucjami (zwłaszcza pomiędzy Urzędem Gminy i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej), a mieszkańcami danej gminy mając w zamierzeniu wzajemne swoje dobro, tym samym przyczyniając się do pozytywnego kreowania wizerunku państwowej gospodarki.

Dany *Moduł* zawiera zapisy zgodne z poniższymi programami kraju oraz Europy, a także z gminnymi programami Kijewa Królewskiego.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 – Nowy wymiar aktywnej integracji

Dany dokument posiada charakter operacyjno- wdrożeniowy ustanowiony na potrzebę realizacji krajowej polityki społecznej, zwłaszcza celu szczegółowego 3 Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 wspieranego przez Europejski Fundusz Społeczny.

Celem głównym programu jest trwale zmniejszenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osiągnięcie wzrostu spójności społecznej w latach 2014 - 2020. Dany dokument określana newralgiczne zadania skierowane na :

- Przeprowadzenie zakresu działań służących zapewnieniu rodzinom z dziećmi jak najlepszego dostępu do usług społecznych, a tym samym umożliwienie im aktywizacji oraz

¹ Źródło: Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

zapewnieniu profilaktyki ubóstwa. Dane poczynania z założenia pozytywnie wpłyną na ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży.

- Stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych, który przygotuje młodzież do wejścia na rynek pracy, umożliwi zdobycie niezbędnych kompetencji i umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową, a także rozwój rodziny.
- Rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem. Chodzi o łączenie ról społecznych, zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie znaczenia społeczności lokalnej z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-społecznego.
- Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem, co zwiększy bezpieczeństwo rodzin i umożliwi ich aktywizację zawodową. Ważne też będzie zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności, które powodują wykluczenie społeczne.
- Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym przyjaznych form opieki i aktywnego spędzania czasu oraz możliwości włączenia się do życia społecznego.²

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej 2020

Celem nadrzędnym danego dokumentu jest przesłanie „W roku 2020 ekonomia społeczna stanowi ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego.”³ Dany dokument określa grupę skoordynowanych ze sobą zadań skierowanych na tworzenie nowych miejsc pracy i aktywizację osób znajdujących się w trudnej sytuacji zawodowej oraz zwiększenie i polepszenie usług społecznych użytku publicznego udostępnionych dla lokalnej społeczności. W myśl rozwoju ekonomii społecznej Polski niniejszy dokument ma przyczynić się do stworzenia jednego mechanizmu społecznego wzajemnie pozytywnie oddziałującego na siebie między podmiotami ekonomii społecznej, a wspólnotami samorządowymi.

² Źródło KPPUiWS str.45.

³ Źródło KPRES str. 27.

*Rządowy Program na rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020*⁴

Podstawą dla powstania Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 stały się pozytywne doświadczenia z realizacji Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2012–2013 uwzględniając działalności Rady ds. Polityki Senioralnej. Najważniejszym celem danego dokumentu jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez udział w aktywności społecznej. Wszelkie działania danego dokumentu zostały stworzone tak, aby wyczerpująco pomóc osobom starszym w zakresie następujących obszarów:

- Edukacja osób starszych – wykształcenie osób upoważnionych do stanowienia opieki sprawowanej przy osobach starszych (w tym także wolontariuszy) oraz zorganizowanie i przeprowadzenie programów edukacyjnych i warsztatów o starzeniu, osobach starszych i aktywnym starzeniu;
- Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową – popularyzowanie wśród osób starszych z udziałem różnych pokoleń aktywności społecznej, fizycznej i kulturalnej, a także przeciwdziałanie e-wykluczeniu;
- Partycypacja społeczna osób starszych – motywowanie do uczestnictwa i integracji w życiu społecznym i publicznym, budowanie pozytywnego wizerunku starości;
- Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne) – przeprowadzenie szkoleń dla wolontariuszy, wspieranie rodzin w opiece nad osobą starszą, rozszerzanie dostępności do usług społecznych m.in. opiekuńczych, kulturalnych, edukacyjnych, poradniczo-doradczych, sportowych i turystycznych.

Program Operacyjny „Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020”, POWER 2014-2020

Program finansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego i jest jednym z 6 programów jakie będą realizowane przez Polskę w latach 2014 – 2020. Powstał on w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. Priorytety danego programu ujmują postępowanie w skierowane na:

- aktywizację zawodową osób młodych (15-29 lat),
- efektywną politykę publiczną dla rynku pracy, gospodarki i edukacji ,
- szkolnictwo wyższe dla budowy gospodarki opartej o wiedzę,

⁴Dokument dostępny na stronie:

https://www.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/_public/1_NOWA%20STRONA/Seniorzy/Program%20ASOS%202014-2020.pdf

- innowację społeczną i współpracę ponadnarodową.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, podprogram 2015, realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym „FEAD”⁵

Dany Program jest krajowym programem operacyjnym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym. Zadaniem nadrzędnym tego Programu jest objęcie pomocą osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie niezbędnych do życia produktów żywnościowych, w tym także posiłków. Z tego też powodu dana pomoc zostanie skierowana do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, jednocześnie stanowiąc systematyczne wsparcie. Pomoc pomimo, iż nie zaspokoi wszystkich potrzeb żywieniowych, a jedynie częściowo je uzupełni będzie udzielana w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, które będą przekazywane bezpłatnie osobom najbardziej potrzebującym.

Wieloletni Program Wspierania Finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”

Kluczowym celem zapisanym w niniejszym dokumencie jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Kryteria wskazane w danym programie uwzględniają szczególny sposób przyznawania pomocy w zakresie dożywiania dla uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Program jest elementem wsparcia polityki społecznej państwa poprzez wsparcie finansowe gmin w wypełnianiu zadań własnych obowiązkowych, poprawę poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawę stanu zdrowia dzieci i młodzieży, kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Dany Program określa wszelkie działania skierowane na zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, pomaganie osobom dotkniętym przemocą, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc. Dla usprawnienia realizacji założonych celów działania zostały podzielone na 4 obszary:

⁵ Dokument dostępny na stronie: <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/programy/programu-operacyjnego-europejskiego-funduszu-najbardziej-potrzebujacym-2014-2020/program-operacyjny-pomoc-zywnosciowa-2014-2020-po-pz/>

- profilaktyka i edukacja społeczna,
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kijewo Królewskie na lata 2014 – 2016

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kijewo Królewskie określa zasoby instytucjonalne, zasoby ludzkie, finansowanie oraz grupy docelowe objęte działaniami wyznaczonymi w danym dokumencie. Ponad to precyzuje zasady i sposoby realizacji założonych celów i zadań skierowanych na kontynuowanie i zwiększenie ilości programów profilaktycznych wśród lokalnej społeczności w celu podwyższenia świadomości mieszkańców Kijewa Królewskiego z zakresu zażywania narkotyków i dopalaczy. Wszelkie zadania w ramach danego *Programu* są adekwatnie sformułowane do grup osób uzależnionych, współuzależnionych, całego lokalnego społeczeństwa oraz osób współpracujących na rzecz przeciwdziałania narkomanii.

1. Procedura tworzenia modułu

Opracowanie *Modułu Strategii* jest procesem wieloetapowym, który ze względu na zmienność uwarunkowań społeczno – gospodarczych gminy podlega systematycznym zmianom. Powstanie *Modułu* warunkują następujące podstawy prawne:

1.1. Podstawa prawa

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej

Dana ustawa reguluje zadania pomocy społecznej, których realizacja została skupiona na jedenastkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej uwzględniając podział na zadania własne i zadania zlecone. Zapisy danej ustawy uwzględniają zasady, tryb i rodzaj przyznania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Reguluje strukturę organizacyjną pomocy społecznej, a także reguły i tryby postępowania w procesie kontrolnym z zakresu przyznawanej pomocy społecznej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Niniejsza ustawa została stworzona z myślą o zapewnieniu jak najlepszych warunków do wychowywania i ochrony rodzin posiadających dzieci, a w szczególności samych dzieci.

34

Ustawa określa wszelkie formy pracy i pomocy dla rodzin posiadających trudności w zakresie wypełniania zadań opiekuńczo-wychowawczych. Wskazuje zasady przyznania dziecku pieczy sprawowanej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Ponad to reguluje przepisy dotyczące pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków. Definiuje jakie zadania spoczywają na administracji publicznej w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Reguluje zasady rozdysponowania wydatków przeznaczonych na cele wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Ponad to zostały tu zdefiniowane zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych

Dana ustawa reguluje przepisy dotyczące ustalania, przyznawania i wypłacania zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, a także wszelkie świadczenia opiekuńcze. Prócz tego określa zasady weryfikacji świadczeń rodzinnych, jak również postępowanie w sprawach przyznawania i wypłacania wszelkiego rodzaju świadczeń rodzinnych. Dla podmiotów realizujących świadczenia wyznacza przepisy dotyczące realizacji zadań w zakresie świadczeń rodzinnych.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny

Ustawa daje szansę rodzinom wielodzietnym na wyrównanie poziomu życia poprzez obniżenie kosztów codziennego życia oraz możliwość korzystania z różnych form spędzania wolnego czasu. Wyznacza hierarchię postępowania wydania Karty Dużej Rodziny oraz określa prawnie, kto może zostać jej posiadaczem. W danej ustawie zostały określone prawa dotyczące finansowania zadań wynikających z ustawy oraz zasady przyznania uprawnień przysługujących na podstawie danej *Karty*.

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i nie mogące samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, a zwłaszcza potrzeb swoich dzieci są konstytucjonalnie objęte możliwością otrzymania wsparcia od osób zobowiązanych do zapewnienia im świadczeń alimentacyjnych. Ustawa określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów oraz warunki nabywania, zasady i tryb postępowania w sprawach przyznania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ponad to w danej ustawie zostały zapisane zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zatrudnieniu socjalnym

Zadania określone w ustawie realizowane są poprzez zatrudnienie socjalne, czyli zapewnianie osobom wymienionym w danym dokumencie, możliwości uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej oraz w formie zatrudnienia wspieranego. Nadto zostały w niej zapisane zasady tworzenia, działalności centrum integracji społecznej oraz wytyczne dotyczące kierowania do centrum integracji społecznej i zasady uczestnictwa w nim.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego

Przedmiotem ustawy jest określenie zadań ukierunkowanych na ochronę zdrowia psychicznego poprzez jego promocję i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi odpowiedniej opieki medycznej i dostępu do niej, w taki sposób, aby otrzymana pomoc umożliwiła im prawidłowe funkcjonowanie w rodzinie i społeczeństwie. Co więcej ustawa określa zadania mające na celu przeciwdziałanie dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi oraz kształtowanie wobec nich postaw społecznych wykazujących tolerancję, życzliwość i zrozumienie.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1987 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Według danej ustawy zostały ustalone zasady przyznawania orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności oraz uprawnienia i ulgi osób niepełnosprawnych. Określa zakres rehabilitacji (poza rehabilitacją leczniczą) możliwej do uzyskania przez osobę niepełnosprawną, w celu zapewnienia jej możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Ponad to ustawa przewiduje i ustala wytyczne do prowadzenie szkoleń dla osób niepełnosprawnych. Poza sformułowaniem zadań i organizacji służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych w ustawie zostały zapisane wytyczne dotyczące tworzenia i prowadzenia zakładów pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej, w celu stworzenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Wytyczne danej ustawy określają również kompetencje Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w obszarze jego działalności.

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

Przedmiotem ustawy jest określenie warunków otrzymywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom nieposiadających prawa do świadczenia

pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłki dla opiekunów i koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane ze środków z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych. Realizacja zasiłków dla opiekunów jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminy.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 o pożytku publicznym i wolontariacie

Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie jest dokumentem określającym zasady funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz współpracy organów administracji publicznej z danymi organizacjami na terenie kraju. Ponad to akt ten reguluje zapisy dotyczące zasad wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz przepisy szczególne w zakresie korzystania z wolontariatu.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

„Uznając życie obywateli w trzeźwości za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra Narodu”⁶ ustawa określa zadania skierowane na przeciwdziałanie alkoholizmowi, pomoc osobom nadużywającym alkoholu i osobom współzależnym. Zadania te zostały powierzone Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na obszarze kraju. Niemniej jednak profilaktyka i działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów alkoholowych spoczywają na Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej poprzez realizację gminnego programu, który jest jedną ze składowych strategii rozwiązywania problemów społecznych.⁷

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Zapisy danej ustawy formułują zadania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz określają zasady postępowania zarówno wobec osób stosujących przemoc domową, jaki i wobec ofiar dotkniętych przemocą w rodzinie. Do wykonywania danych zadań zobowiązane są służby zdrowia, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, pracownicy socjalni oraz organizacje działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

⁶ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

⁷ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Atr.4 Pkt 2

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i rynku pracy

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Zakres udzielania i finansowania świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz zasady monitoringu nad realizacją i wypłacaniem danych świadczeń zdrowotnych ustala dana ustawa. W myśl danej ustawy zostały określone zasady przystąpienia do powszechnego (obowiązkowego i dobrowolnego) ubezpieczenia zdrowotnego oraz obowiązki spoczywające na organach odpowiedzialnych za równouprawnienia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej. Również gmina jest zobowiązana do realizacji zadań własnych i zleconych w zakresie zapewnienia równego dostępu do korzystania z publicznych świadczeń opieki zdrowotnej.

Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

W myśl ustawy i na podstawie zasady równego traktowania pod względem każdego podziału zostały określone zasady przyznawania, finansowania oraz kontroli w zakresie ubezpieczenia społecznego obejmującego ubezpieczenie: w razie choroby lub macierzyństwa, rentowne, emerytalne oraz ubezpieczanie „chorobowe”.

Dla usprawnienia wszelkich działań związanych z ubezpieczeniami społecznymi powstał system informatyczny nazwany System Elektronicznej Wymiany Informacji (EESSI), w ramach którego jest ułatwiony i przyśpieszony dostęp do informacji między urzędami Unii Europejskiej powołanymi do koordynowania pracy związanej z ubezpieczeniami społecznymi

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

Zapisy ustawy są zgodne z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakietem Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencją o Prawach Dziecka. Reguluje kwestie związane z organizacją i realizacją systemu oświaty w Polsce. Ponadto określa zasady funkcjonowania jednostek pracujących w zakresie tworzenia szkół i przedszkoli, osób pracujących bezpośrednio na ich terenie, dzieci i młodzieży uczęszczających do poszczególnych placówek oświatowych oraz komisji odpowiedzialnych za prawidłowy

przebieg egzaminów. Dany dokument reguluje także kwestie związane z rekrutacją i egzaminami charakterystycznych dla wybranych jednostek edukacyjnych.

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r. poz. 195)

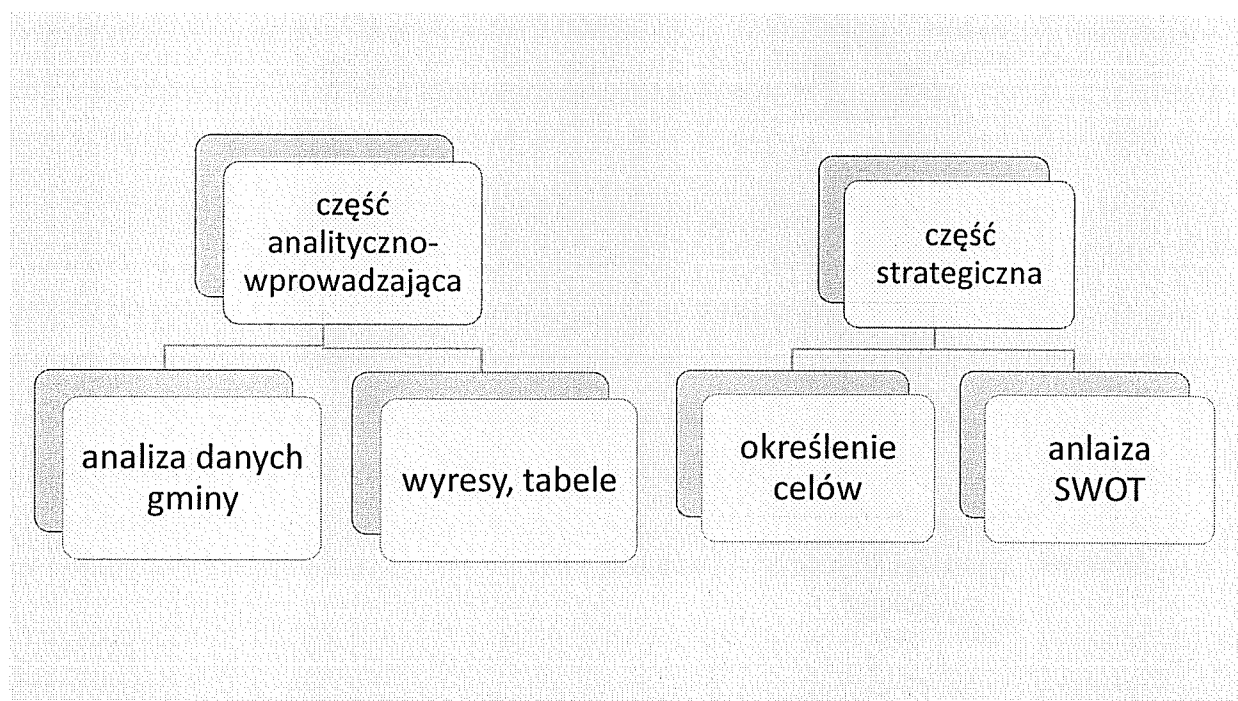
Ustawa określa osoby uprawnione oraz zasady przyznawania i wypłacania świadczenia wychowawczego. „Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.”⁸ Zgodnie z daną ustawą świadczenie wychowawcze określone jako „500 plus” przysługuje ojcu, matce, opiekunowie faktycznemu dziecka lub opiekunowi prawnemu dziecka na każde począwszy od drugiego dziecka w danej rodzinie. Wsparcie 500 plus można otrzymać również na pierwsze dziecko pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego rodziny.

⁸ Ustawa o wspieraniu państwa w wychowaniu dzieci Art. 4 ust. 2

1.2. *Metodyka pracy nad Modułem Strategii*

Praca związana ze stworzeniem Modułu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kijewo Królewskie została podzielona na następujące etapy:

- część analityczno - wprowadzająca, której składowymi są: uwzględnienie pozyskanych danych, przygotowanie wykresów obrazujących porównanie badanego zjawiska w gminie na tle powiatu, województwa lub kraju, stworzenie tabeli porządkujących i obrazujących analizę poszczególnych zagadnień;
- część strategiczna wykreowana poprzez: zawarcie głównych problemów, wynikających z przeprowadzonych badań; wyznaczenie celów i działań skierowanych na minimalizację występujących problemów; stworzenie analizy SWOT oceniającej potencjał w aspekcie słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń danej Gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych.

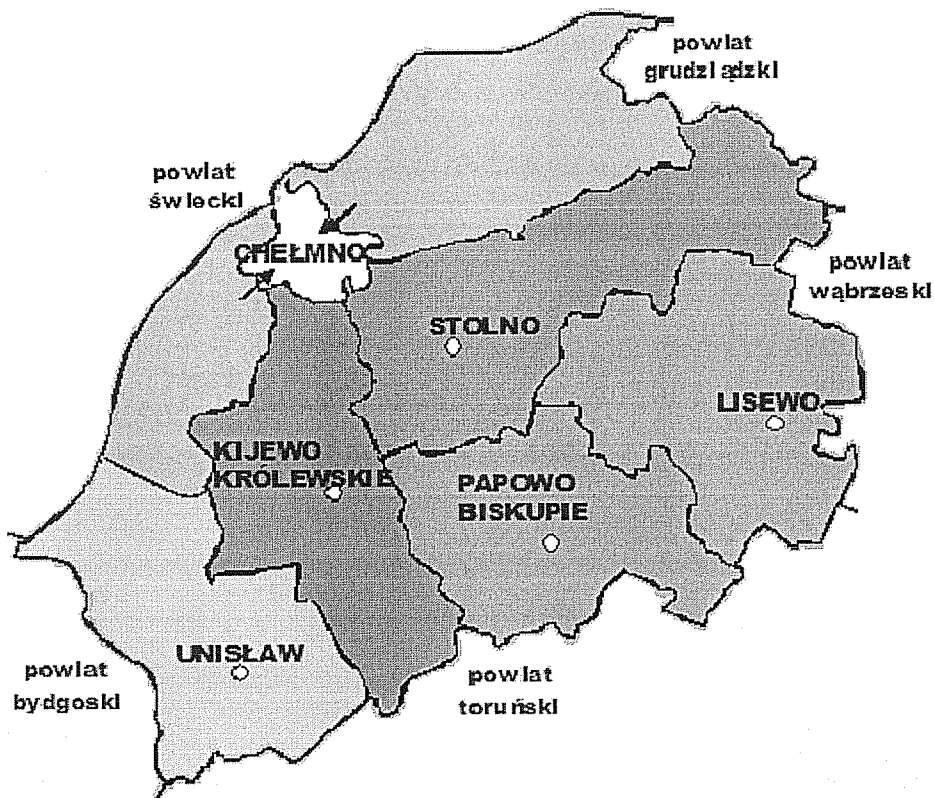
Handwritten signature

2. Charakterystyka gminy Kijewo Królewskie

2.1. Położenie geograficzne

Gmina Kijewo Królewskie położona jest w środkowej części województwa Kujawsko – Pomorskiego, w powiecie chełmińskim. W jej sąsiednim położeniu znajdują się od strony:

- północnej powiat Chełmno,
- wschodniej gminy Stolno i Papowo Biskupice,
- południowo- zachodniej gmina Unisław,
- południowo- wschodniej gmina Chełmża,
- południowej gmina Łubianka,
- północno- wschodniej gmina Chełmno.

Ze względu na położenie fizycznogeograficzne Kijewo Królewskie jest usytuowane w obwodzie dwóch makroregionów. Jej część wschodnia jest położona w obszarze Pojezierza Chełmińsko - Dobrzyńskiego, tzw. makroregion Pojezierze Chełmińskie, natomiast część zachodnia - w obszarze Doliny Dolnej Wisły, tzw. makroregion – dolina Fordońska. Powierzchnia gminy zajmuje 7178 ha (71,78 km²), z czego 92,82% (66,63 km²) pokrywają użytki rolne, 2,51% (1,8 km²) obejmują lasy i grunty zadrzewione, natomiast około 4,67 km²,

czyli 4,67% całej powierzchni gminy stanowią grunty pozostałe. Dany podział gruntów oraz położenie geograficzne uwarunkowują rozwój przemysłu na terenie gminy oraz aktywność lokalnej społeczności w obszarze każdej dziedziny życia. Dla rozwoju gospodarczo – społecznego duże znaczenie ma odległość Kijew Królewskiego od większych miast (10 km od Chełmna, 38 km od Torunia oraz 44 km od Bydgoszczy). Także pozostanie jedną ze „stron porozumienia” Porozumienia na rzecz rozwoju Obszaru Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Chełmińskiego jest znaczącym atutem dla danej gminy, ponieważ „Celem porozumienia jest ustalenie zgodnych zasad współpracy Stron Porozumienia na rzecz rozwoju ORSG Powiatu Chełmińskiego.”⁹

W skład gminy wchodzi 11 sołectw (15 miejscowości): Kijewo Królewskie, Kijewo Szlacheckie, Trzebcz Szlachecki, Trzebcz Królewski, Brzozowo, Bajerze, Bągart, Kiełp, Szymborno, Watorowo, Dorposz Szlachecki.¹⁰ Na ich obszarze znajdują się:

- Zespół Publicznych Szkół w Kijewie Królewskim,
- Szkoła Podstawowa w Brzozowie,
- Szkoła Podstawowa w Trzebczyku,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kijewie Królewskim (w składzie gabinety: ogólny, pediatryczny, ginekologiczno-położniczy, stomatologiczny),
- Ludowy Klub Sportowy „Pomowiec”,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Kijewie Królewskim.

⁹ Źródło: Dokument ORSG Powiatu Chełmińskiego dostępny na stronie: http://www.powiat-chelmno.pl/asp/pliki/STRATEGIA/porozumienia_z_dnai_28.08.2014r.pdf

¹⁰ Źródło BIP UG Kijewo Królewskie

2.2. Diagnoza demograficzno – społeczna

Problemy demograficzne mają znaczący wpływ na rozwój gospodarczy kraju. Podział społeczeństwa ze względu na płeć, ekonomiczny przedział wiekowy oraz zmiany współczynnika przyrostu naturalnego, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych dzieci, a liczbą zgonów kształtuje obszary związane między innymi z: zatrudnieniem, edukacją, służbą zdrowia oraz poziomem i jakością życia.

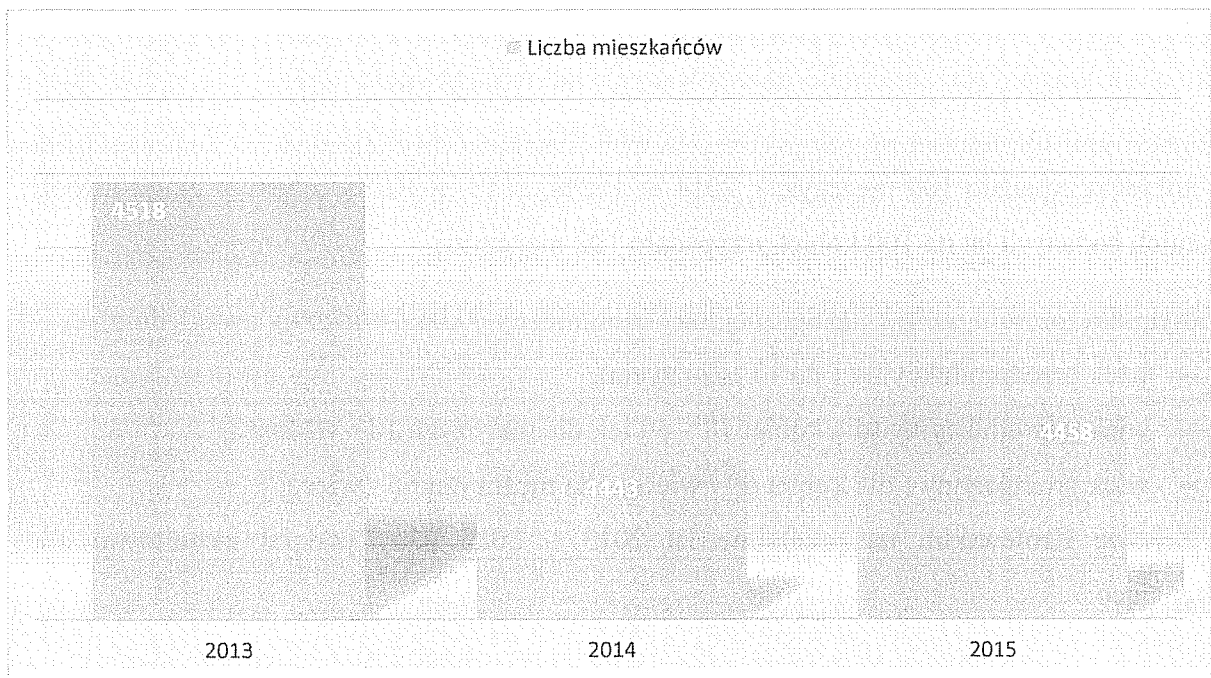
W Kijewie Królewskim w roku 2013 na stałe było zameldowanych 4524 mieszkańców, spośród których 2266 osób stanowiły kobiety (**50,09%** ogółu) oraz 2258 mężczyźni (czyli **49,91%** lokalnej społeczności). W kolejnym roku liczba osób zamieszkujących daną gminę zmniejszyła się o 13 i wynosiła 4511. Wówczas podział na kobiety (2256 - o 10 mniej w porównaniu do 2013 roku) i mężczyzn (2258 – o 3 mniej w porównaniu do 2013 roku) kształtował się odpowiednio w stosunku **50,01 %** oraz **49,99%**. W roku 2015 doszło ponownie do obniżenia liczby ludności danej gminy o 2 osoby, co było wynikiem wzrostu ilości kobiet o 2 osoby i obniżenie liczby mężczyzn o 4 osoby. Zatem w roku 2015 w danej gminie było 4509 mieszkańców, wśród których było 2258 kobiet, stanowiąc tym samym **50,08%** lokalnego społeczeństwa oraz 2251 mężczyzn (**49,92%** ogółu społeczności). Poniższa tabela zawiera zestawienie liczbowe ilości mieszkańców Kijewa Królewskiego z uwzględnieniem podziału na kobiety i mężczyzn.

	2013	2014	2015
Liczba mieszkańców	4518	4443	4458
Liczba kobiet	2264	2243	2250
Liczba mężczyzn	2254	2200	2208

Tabela 1. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały z podziałem na kobiety i mężczyzn.¹¹

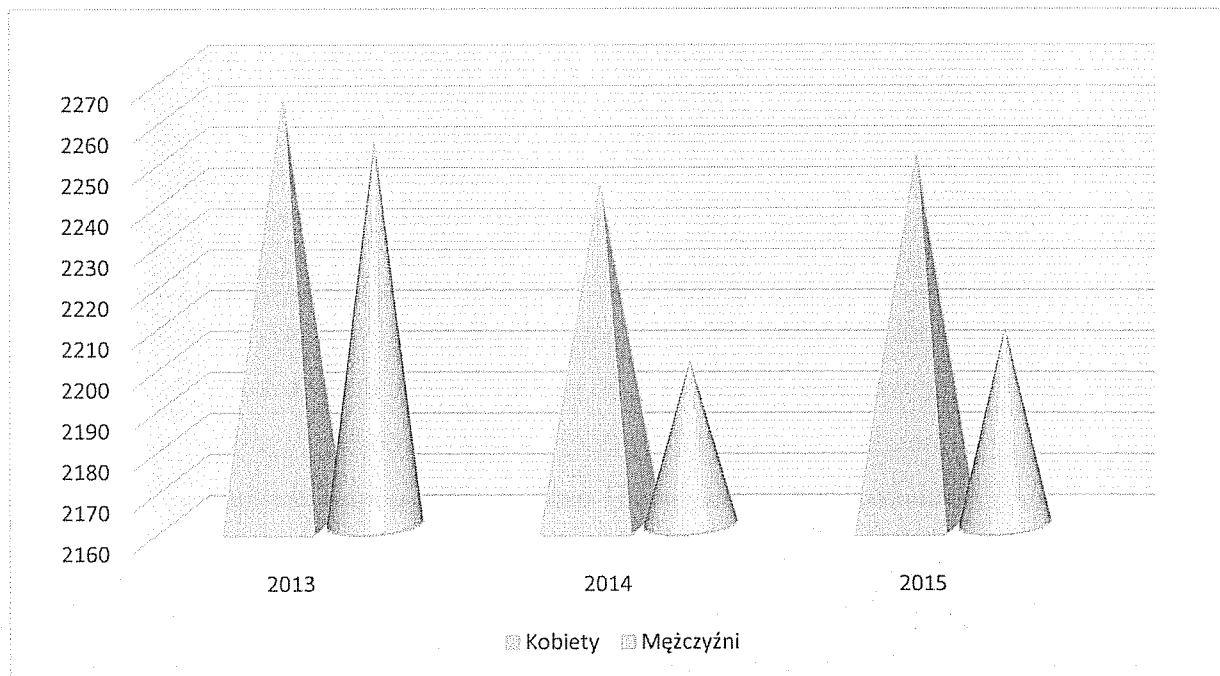
Zmienność liczby osób zameldowanych na stałe w danej gminie kształtuje trend zmienny, czyli w analizowanym okresie czasu ilość mieszkańców początkowo zmniejszała, po czym nastąpił jest wzrost, co zostało zobrazowane na danym wykresie.

¹¹ Źródło Pozyskane z dokumentów Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Kijewo Królewskie

Wykres 1. Zmienność liczby mieszkańców Kijewa Królewskiego.

Kolejny wykres ukazuje zmienność liczby mieszkańców z uwzględnieniem podziału na płeć, w ciągu kolejnych trzech lat.

Wykres 2. Zmienność liczby kobiet i mężczyzn w Kijewie Królewskim.

Podobnie do trendu liczby mieszkańców kształtuje się trend liczebności mężczyzn, a także trend stanu liczebnego kobiet, bowiem oba trendy są zmienne. Na przełomie roku 2013 / 2014 nastąpiło zmniejszenie liczby mężczyzn o 54 osoby, natomiast kobiet o 21 osoby. Z kolei w roku 2015 w porównaniu do roku wcześniejszego w danej gminie przybyło 8 mężczyzn oraz 7 kobiet. Społeczeństwo danej gminy w podziale na płeć wykazuje dominację kobiet,

Handwritten signature

bowiem w 2013 było ich o 10 więcej niż mężczyzn, w kolejnym roku o 43, natomiast w 2015 roku o 42 więcej. Na przełomie analizowanych lat współczynnik feminizacji, czyli ilość mężczyzn przypadających na 100 kobiet wynosił odpowiednio w roku 2013 → 100,44% (na sto kobiet przypadało 100 mężczyzn), 2014 → 102%, 2015 → 102%, zatem w ciągu dwóch ostatnich badanych lat na 100 kobiet przypadało 102 mężczyzn.

Istotnym dla rozwoju polityki społecznej ma ekonomiczny podział wiekowy uwzględniający

- wiek przedprodukcyjny (do 17 roku życia),
- wiek poprodukcyjny (dla kobiet 18 – 59 lat, dla mężczyzn 18 – 64 lata),
- wiek produkcyjny (dla kobiet 60 i więcej, dla mężczyzn 65 i więcej).

W Kijewie Królewskim na przełomie lat 2013 – 2015 dany podział kształtował się następująco:

	2013	2014	2015
Wiek przedprodukcyjny	1003	958	949
Wiek produkcyjny	2927	2834	2856
Wiek poprodukcyjny	588	651	653

Tabela 2. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym¹².

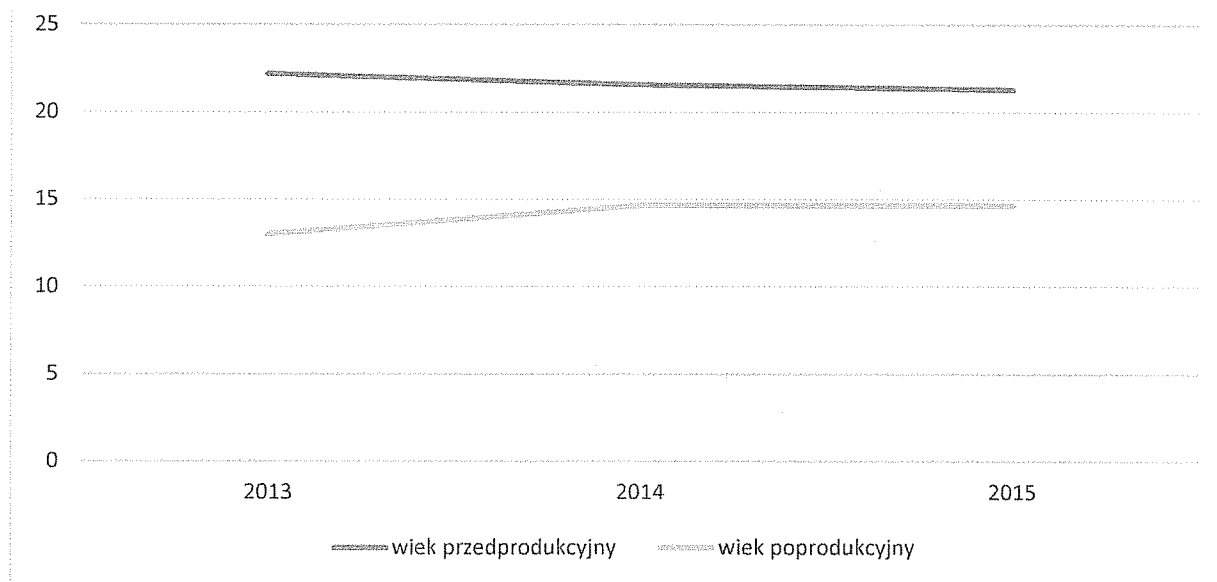
W roku 2013 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 1003 i stanowiła **22,2%** wszystkich mieszkańców. W grupie osób produkcyjnych było 2927 osób, czyli **64,79%** lokalnego społeczeństwa, natomiast 588 osób było osobami w wieku poprodukcyjnym, co objęło **13,01%** ogółu społeczeństwa. W kolejnym roku podział wiekowy kształtował się następująco: **21,56%** mieszkańców stanowiły 958 osoby w wieku do 17 roku życia, **63,79%** mieszkańców objęło 2834 osób w wieku produkcyjnym, **14,65%** mieszkańców tworzyło 651 osób w wieku poprodukcyjnym.

W roku 2015 liczba osób, którzy osiągnęli 17 rok życia wynosiła 949, czyli **21,29%** mieszkańców Kijewa Królewskiego. Osób w wieku produktywnym było 2856 (**64,06%** ogółu wszystkich), natomiast 653 osoby uczyniły grupę **14,65%** lokalnej społeczności w wieku poprodukcyjnym.

W celu lepszego zrozumienia zachodzących zmian w społeczeństwie danej gminy należy przeanalizować kolejny wykres. Dany wykres ilustruje trend liczby osób w wieku

¹² Źródło Pozyskane z dokumentów Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Kijewo Królewskie

przedprodukcyjnym oraz w wieku poprodukcyjnym na tle lokalnego społeczeństwa, czyli jakim procent gminnej społeczności stanowiły osoby w poszczególnych grupach wiekowych.

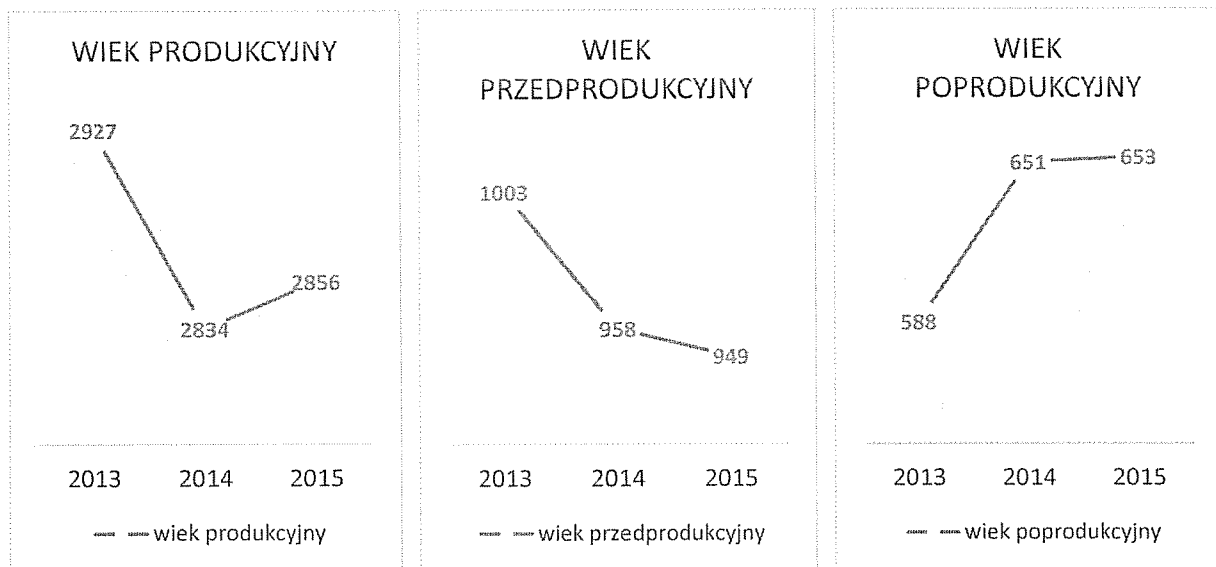

Wykres 3. Zestawienie trendu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz osób w wieku poprodukcyjnym.

Na danym wykresie można jest zauważalna zależność pomiędzy malejącą liczbą osób w wieku do 17 roku w porównaniu do zmienności liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W zapisie liczbowym dana sytuacja przyjmuje następujący obraz. W okresie analizowanych lat ponad 20% społeczeństwa była w wieku przedprodukcyjnym (w roku 2013 stanowiły one **22,2%** mieszkańców, 2014 objęły **21,56%** lokalnej społeczności, w 2015 było nimi **21,29%** lokalnej populacji). Natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym w roku 2013 stanowiły **13,01%** mieszkańców. Z kolei w kolejnych dwóch latach odpowiednio **14,652%** i **14,647%** całej społeczności. Przeprowadzona analiza procentowa wykazuje, iż społeczeństwo tej gminy jest społeczeństwem starzejącym się.

Handwritten signature

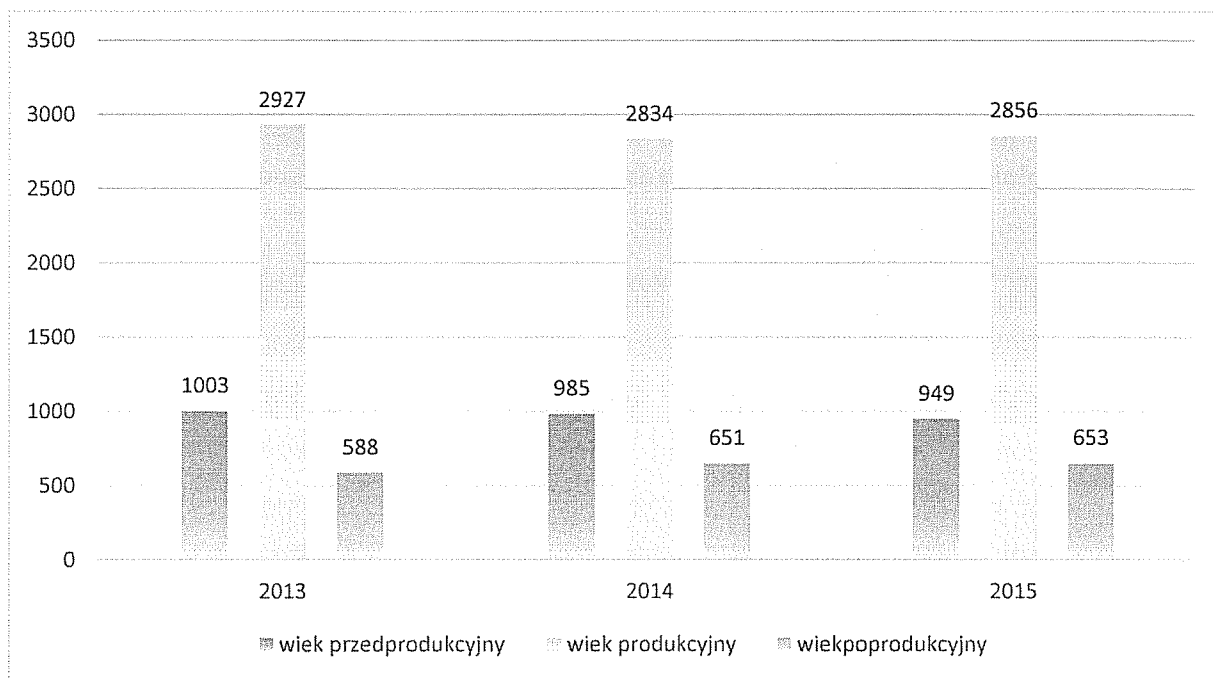
Badanie społeczeństwa Kijewa Królewskiego ze względu na wiek zdolności podjęcia pracy w wymiarze liczby osób w poszczególnych latach portretują poniższe wykresy.

Wykres 3. Liczba zestawienie trendów liczby osób z uwzględnieniem ekonomicznego podziału wieku.

Liczba osób w wieku produktywnym kształtuje trend zmienny, bowiem w 2013 roku danych osób było 2927, rok później o 93 osoby mniej, natomiast w 2015 ich liczba osób wzrosła o 22 osoby i wynosiła 2856 mieszkańców. Grupa osób młodych (do 17 roku życia) formuje trend malejący, bowiem każdego kolejnego roku liczba danych osób maleje. Począwszy od 2013 roku liczba osób w wieku przedprodukcyjnym sukcesywnie obniżała się i wynosiła ona dla kolejnych lat 1003, 958, 949. Z kolei liczba osób w wieku poprodukcyjnym modeluje trend rosnący. W 2013 roku liczba danych osób wynosiła 588, później wzrosła o 62 osoby i osiągnęła wielkość 651, natomiast w 2015 roku wynosiła 653 (o 2 osoby więcej) mieszkańców gminy.

W łącznym zestawieniu podział społeczeństwa na strukturę osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym obrazuje następujący wykres:

Wykres 5. Wielkość grupy osób ze względu na ich liczebność poszczególnych przedziałach wiekowych.

Najbardziej liczną grupą danego społeczeństwa są osoby w wieku produkcyjnym, bowiem stanowią one w każdym roku około **64%** całej populacji. Drugą grupą pod względem liczebności jest grupa osób w wieku przedprodukcyjnym obejmującą około **22%** lokalnej społeczności. Najmniej liczna jest grupa w wieku do 17 roku życia, bowiem jest wypełnia ona mieszkańców poniżej **20%**.

3. Polityka problemów społecznych

Problemy społeczne występują w każdej lokalnej społeczności, jednak ich wielkości oraz rodzaj może mieć różne wymiary w zależności od czynników kształtujących je. Mimo wszystko zawsze problemy społeczne w ocenie społeczeństwa są zjawiskami niepożądanymi, nieakceptowanymi, szkodliwymi i zagrażającymi dla prawidłowego funkcjonowania określonej społeczności, a tym samym wymagające interwencji.

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej należy udzielić wsparcia osobom i rodzinom, które zmagają się z problemami społecznymi i nie potrafią przy wykorzystaniu własnych możliwości samodzielnie ich rozwiązać. Aby oferowane wsparcie przez instytucję polityki społecznej przy profesjonalnym wykorzystaniu własnych możliwości, uprawnień oraz zasobów osiągnęło zamierzone rezultaty musi mieć ono rodzaj, formę i rozmiar dobrane adekwatnie do zidentyfikowanego problemu społecznego osoby/rodziny, tak aby umożliwić im przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych.

Handwritten signature or mark.

Wszelkie działania pomocy społecznej powinny być skierowane w stosunku do osób i rodzin zmagających się z ubóstwem, sieroctwem, bezdomnością, bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, przemocą w rodzinie, potrzebą ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzebą ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, trudnościami w integracji cudzoziemców, trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zdarzeniami losowymi i sytuacjami życiowymi, klęskami żywiołowymi lub ekologicznymi.

Pomoc społeczna jest zobowiązana do wypełniania zadań w formie przyznawania i wypłacania przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzenia i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych oraz rozwijania nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Gmina poza realizacją zadań własnych i zleconych powinna na zasadzie partnerstwa podejmować współpracę z innymi organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem oraz osobami prawnymi i fizycznymi. Gmina Kijewo Królewskie udziela wsparcia osobom i rodzinom nie tylko w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej, ale także poprzez współpracę z takimi instytucjami jak:

- Straż Miejska Chełmno (www.strazmiejska-chelmno.pl),
- Sąd Rejonowy w Chełmnie (www.bip.chelmno.sr.gov.pl),
- Prokuratura Rejonowa w Chełmnie (www.bip.bov.pl),
- Starostwo Powiatowe w Chełmnie (www.powiat-chelmno.pl),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie (www.chelmnopcpr.republika.pl),
- Powiatowy Zarząd Dróg w Chełmnie (www.pzd-chelmno.pl),
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie (www.mopschelmno.pl),
- Urząd Miasta Chełmna (www.chelmno.pl),
- Urząd Gminy Chełmno (www.gmina-chelmno.pl),
- Urząd Gminy Stolno (www.stolno.com.pl),
- Urząd Gminy Kijewo Królewskie (www.kijewo.pl),
- Urząd Gminy Papowo Biskupie (www.papowobiskupie.com.pl),
- Urząd Gminy Unisław (www.unislaw.pl),
- Urząd Gminy Lisewo (www.lisewo.com),
- Starostwo Powiatowe w Chełmnie (www.powiat-chelmno.pl),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie (www.chelmnopcpr.republika.pl),

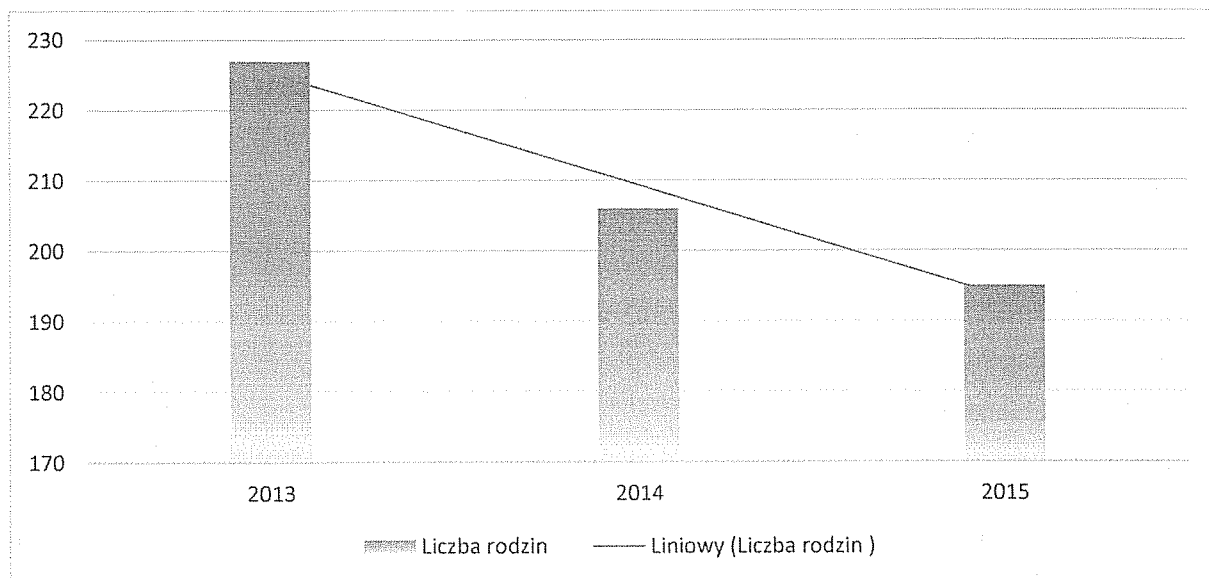
- Powiatowy Zarząd Dróg w Chełmnie (www.pzd-chelmno.pl),
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie (www.mopschelmno.pl),
- Urząd Miasta Chełmna (www.chelmno.pl),
- Urząd Gminy Chełmno (www.gmina-chelmno.pl),
- Urząd Gminy Stolno (www.stolno.com.pl),
- Urząd Gminy Kijewo Królewskie (www.kijewo.pl),
- Urząd Gminy Papowo Biskupie (www.papowobiskupie.com.pl),
- Urząd Gminy Unisław (www.unislaw.pl),
- Urząd Gminy Lisewo (www.lisewo.com).

W gminie Kijewo Królewskie na przełomie trzech lat począwszy od 2013 roku około 200 rodzin rocznie korzysta z pomocy społecznej.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	227	206	195
Liczba osób w tych rodzinach	681	640	582

Tabela 3. Liczba rodzin i osób znajdujących się w tych rodzinach korzystających z pomocy GOPS gminy Kijewo Królewskie.

Od 2013 do 2015 roku liczba rodzin, a tym samym liczba osób znajdujących się w danych rodzinach otrzymujących wsparcie z pomocy społecznej sukcesywnie malała. W 2013 roku beneficjentami GOPS zostało 227 rodzin, w tym 681 osób, które stanowiły **15,07%** mieszkańców. Rok później liczba podopiecznych GOPS zmniejszyła się o 41 osób i wynosiła 640 osób pozostających w 206 rodzinach (o 21 rodzin mniej niż w 2013 r.) oraz obejmujących **14,40%** lokalnej społeczności. W 2015 roku **13,05%** (582 osoby) danego społeczeństwa korzystało z pomocy GOPS. W porównaniu do roku wcześniejszego danych osób było o 58 mniej, a tym samym zmniejszyła się o 11 liczba rodzin pobierających świadczenia. Na przełomie trzech lat liczba rodzin otrzymujących pomoc społeczną w danej gminie zmniejszała się łącznie o 32 rodziny, w tym o 99 osób.

Wykres 6. Trend liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Trend liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej jest malejący, bowiem każdego roku w badanym okresie maleje ich ilość.

W gminie Kijewo Królewskie mieszkańcom nieumiejącym poradzić sobie ze swoją trudną sytuacją została udzielona pomoc i wsparcie w zakresie następujących powodów:

Powód przyznania pomocy GOPS	2013	2014	2015	Łączni e
Ubóstwo	168	171	156	495
Bezrobocie	151	134	114	399
Długotrwała lub ciężka choroba	89	86	95	270
Niepełnosprawność	76	64	68	208
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	68	62	55	185
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	13	9	42
Alkoholizm	13	13	16	42
Przemoc w rodzinie	3	11	14	28
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	2	3	9
Bezdomność	3	3	2	8
Zdarzenia losowe	2	0	1	3
Łącznie	597	559	533	1689

Tabela 4. Ilość rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej z podziałem na powody jej przyznania.

Powyższa tabela uwzględnia hierarchię powodów poczynawszy od tych, dla których zostało udzielonych najwięcej świadczeń społecznych na przełomie lat 2013 – 2015. Ilość przyznanych świadczeń maleje każdego roku w zakresie trzech lat danej analizy. W roku 2013 rodziny potrzebujące pomocy społecznej otrzymały łącznie 597 świadczeń, w 2014 → 559 świadczeń, natomiast w 2015 roku → 533 świadczenia. Beneficjenci GOPS najczęściej wnioskowali o udzielenie pomocy w latach 2013 – 2015 w łącznym wymiarze w związku z: ubóstwem **29,31%** ogółu świadczeń, bezrobociem **23,62%** wszystkich obciążeń GOPS, długotrwałą lub ciężką chorobą **15,99%** powodów wsparcia, niepełnosprawnością **12,31%** przyznanych świadczeń oraz bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych **10,95%** ogółu wsparcia. Z powodów potrzeby ochrony macierzyństwa oraz alkoholizmu zostało udzielonych po **2,49%** świadczeń, **1,66%** beneficjentów (rodzin) GOPS otrzymało pomoc z powodu zmagania się z przemocą w rodzinie, **0,53%** podopiecznych rodzin GOPS dostało wsparcie w tytułu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, natomiast **0,18%** świadczeń zostało przyznanych rodziną borykających się ze zdarzeniami losowymi.

3.1. *Kwestia problemu ubóstwa*

Ubóstwo zgodnie z definicją międzynarodową jest to sytuacja, w której wielkość „dochodów i zasobów są tak niskie, że uniemożliwia im to osiągnięcie poziomu życia uznawanego w ich społeczeństwie za minimalnie akceptowalny”¹³. Problem ubóstwa znacząco ogranicza prawidłowe funkcjonowanie osoby / rodziny niemalże na każdej płaszczyźnie życia. Rodzina/osoba zmagająca się z niskimi dochodami ma utrudnione lub uniemożliwione korzystanie z usług oferowanych między innymi przez oświatę, służbę zdrowia, kulturę, instytucje organizujące czas wolny, a czasami posiadają problemy związane przede wszystkim z zapewnieniem godnych warunków życia w postaci żywności, odzieży, a nawet schronienia. W rezultacie życie na niższym poziomie od tego, który jest uznany powszechnie za godny zaburza prawidłowe funkcjonowanie nie tylko pod względem finansowym, organizacji własnego życia lecz także społecznym i psychicznym. W efekcie dysfunkcja stworzona przez ubóstwo ogranicza samodzielność i niezależność w prowadzeniu życia na godnym poziomie poprzez uzależnienie od pomocy między innymi z GOPS. Taka reorganizacja życia tworzy sytuacje napięcia, konfliktu, bezradności, a tym samym zwiększa

¹³ Definicja zaczerpnięta ze strony EAPN

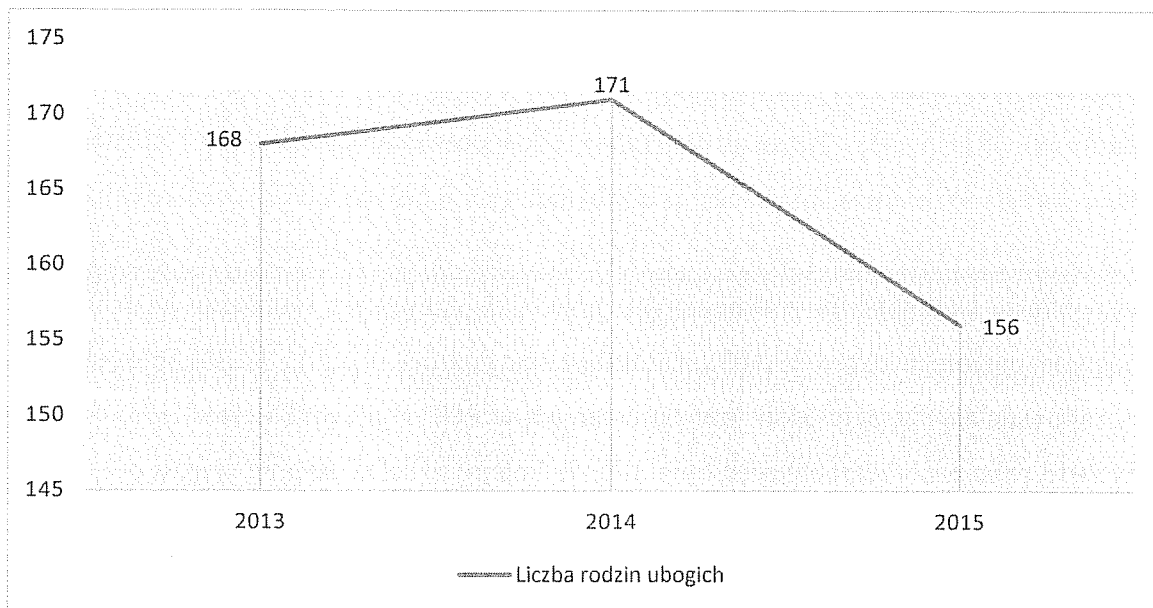
ryzyko pojawienia kolejnych problemów społecznych, np. poprzez: „ucieczkę” w alkoholizm lub narkomanię, odreagowywanie napięcia w stosowaniu przemocy domowej, tworząc bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, a nawet doprowadzając do bezdomności i w skrajnych przypadkach do wykluczenia społecznego. Osoby / rodziny zmagające się z problemem ubóstwa nie należy utożsamiać z osobami i rodzinami znajdującymi się w wykluczeniu społecznym, gdyż osoby ubogie nie zawsze są wykluczone społecznie i odwrotnie osoby wykluczone społecznie nie muszą być ubogie. Zjawisko wykluczenia społecznego w porównaniu do ubóstwa określa się jako brak możliwości korzystania z istotnych aspektów życia codziennego społecznego, gospodarczego, politycznego lub kulturalnego w obszarze określonej społeczności z powodu napotykanym problemów niezależnych od wyboru jednostki.

W Kijewie Królewskim zjawisko ubóstwa ma największą skalę pod względem problemów, dla których zostało udzielone wsparcie GOPS.

<i>Ubóstwo</i>	2013	2014	2015
Liczba rodzin	168	171	156
Liczba osób w tych rodzinach	490	523	466

Tabela 5. Liczba rodzin i osób w danych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa.

W roku 2013 490 osób, czyli **10,85%** społeczeństwa, a tym samym 74% podopiecznych rodzin GOPS było wspieranych dany ośrodek z powodu ubóstwa. W kolejnym roku pomimo, iż zmalała liczba mieszkańców o 75 osób oraz liczba rodzin korzystających ze świadczeń społecznych o 21 rodzin, to wzrosła liczba wśród rodzin otrzymujących pomoc z GOPS w celu zmniejszenia skutków ubóstwa, które stanowiły 83% wszystkich rodzin wspieranych przez GOPS. Tym samym liczba osób znajdujących się w tych rodzinach stanowiła **11,77 %** lokalnej społeczności. W danej gminie w roku 2015 było 156 (80% ogółu), których osoby stanowiły **10,45%** lokalnej populacji.

Wykres 7. Trend liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa.

Trend liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa jest zmienny, bowiem w pierwszej części analizowanego okresu nastąpił wzrost danej liczby, w drugim - spadek.

3.2. *Kwestia problemu bezrobocia*

Bezrobocie jest jednym z największych problemów społecznych naszego kraju, dlatego też powstał współfinansowany z Europejskich Funduszy Społecznych Program Operacyjny „Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020” (POWER 2014-2020), którego celem jest wspieranie wszelkich reform w obszarze zatrudnienia z korzyścią dla bezrobotnych i jednocześnie dla gospodarki kraju. Według jednej z kilku definicji za osobę bezrobotną uważa się osobę zdolną i wyrażającą chęć podjęcia pracy w wymiarze pełnego etatu (lub minimum w połowie tego wymiaru w przypadku osoby niepełnosprawnej), w celu osiągnięcia wynagrodzenia z tytułu wykonywanej pracy. Z kolei według innych opinii osobami bezrobotnymi uznaje się wszystkie osoby posiadające zdolność do pracy i niepracujące, czyli zarówno te które aktywnie szukają zatrudnienia, jak i te które nie pracują i nie chcą pracować lub posiadają pewne ograniczenia uniemożliwiające podjęcie aktywności zawodowej, np. kobiety sprawujące opiekę nad dziećmi. Brak możliwości osiągnięcia płynności finansowej z powodu braku legalnej pracy zwiększa obszar zatrudnienia w szarej strefie, migrację zarobkową, a tym samym ma znaczący wpływ na prawidłowe funkcjonowanie pośrednio gospodarki państwa, gminy i w sposób bezpośredni na relacje w rodzinie. Tym samym problem bezrobocia może generować wśród członków rodziny negatywne uczucia, stres,

poczucie bezradności, obniżenie samooceny, a w efekcie końcowym doprowadzić do powstania kolejnych problemów społecznych.

Na przełomie lat 2013 – 2015 zarówno w Polsce, jak i powiecie chełmińskim bezrobocie sukcesywnie malało. W kraju w 2014 roku w porównaniu do roku wcześniejszego bezrobocie zmniejszyło o około 15,4% , na przełomie 2014/2015 roku spadek wynosił o około 14,1%. Z kolei w powiecie chełmińskim w tym samym przedziale czasowym obniżenie bezrobocia pierw osiągnęło poziom o około 19,10%, natomiast rok później o około 16,3%. Natomiast inaczej kształtowała się sytuacja osób zarejestrowanych w PUP z gminy Kijewo Królewskie, bowiem w 2013 roku osób bezrobotnych było 300. W kolejnym roku nastąpił wzrost o 2,67% (8 osób), w wyniku którego do PUP pracy zgłosiło się 308 mieszkańców danej gminy. Natomiast w 2015 roku doszło do obniżenia zjawiska bezrobocia o 22,73% (70 osób), tym samym 238 osób z Kijewa było bezrobotnych i gotowych podjąć zatrudnienie.

Liczba osób bezrobotnych	2013	2014	2015
Polska	2 157 883	1 825 180	1 563 339
Powiat	4595	3717	3110
Gmina Kijewo Królewskie ogółem	300	308	238
w tym: kobiety	205	188	153
Mężczyźni	95	120	85

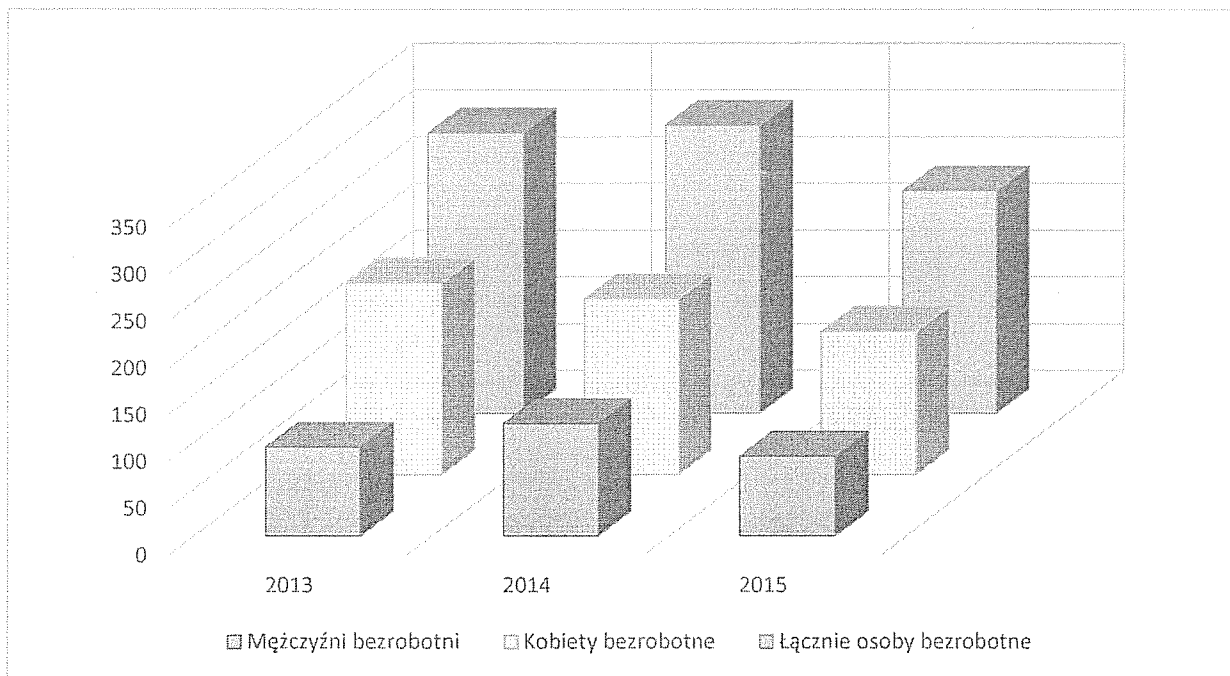
Tabela 6. ¹⁴ Liczba osób bezrobotnych w kraju, powiecie, gminie.

Spośród 300 osób bezrobotnych (6,64% lokalnego społeczeństwa) w 2013 roku 205 kobiet stanowiło **68,33%** ogółu bezrobotnych, natomiast 95 mężczyzn **31,67%**. Rok później 308 osób, czyli 6,93% mieszkańców danej gminy w tym 188 kobiet stanowiących **61,04%** wszystkich mieszkańców zarejestrowanych w PUP oraz 120 mężczyzn będących **38,96%** całej grupy bezrobotnych. W roku 2015 z Kijewa Królewskiego do PUP zgłosiło się 5,34% lokalnej społeczności, czyli grupa 238 osób składająca się w **64,29%** z (153) kobiet oraz w **35,71%** z (85) mężczyzn. Na przełomie całego analizowanego okresu liczba kobiet bezrobotnych i deklarujących chęć podjęcia zatrudnienia wahała się w granicy 61% - 68%. Z kolei grupa mężczyzn poszukujących pracę za pośrednictwem PUP stanowiła mniej niż 40% wszystkich zarejestrowanych mieszkańców danej gminy w PUP.

¹⁴ Źródło Statystyki PUP Chełmno link: <http://chelumno.praca.gov.pl/>

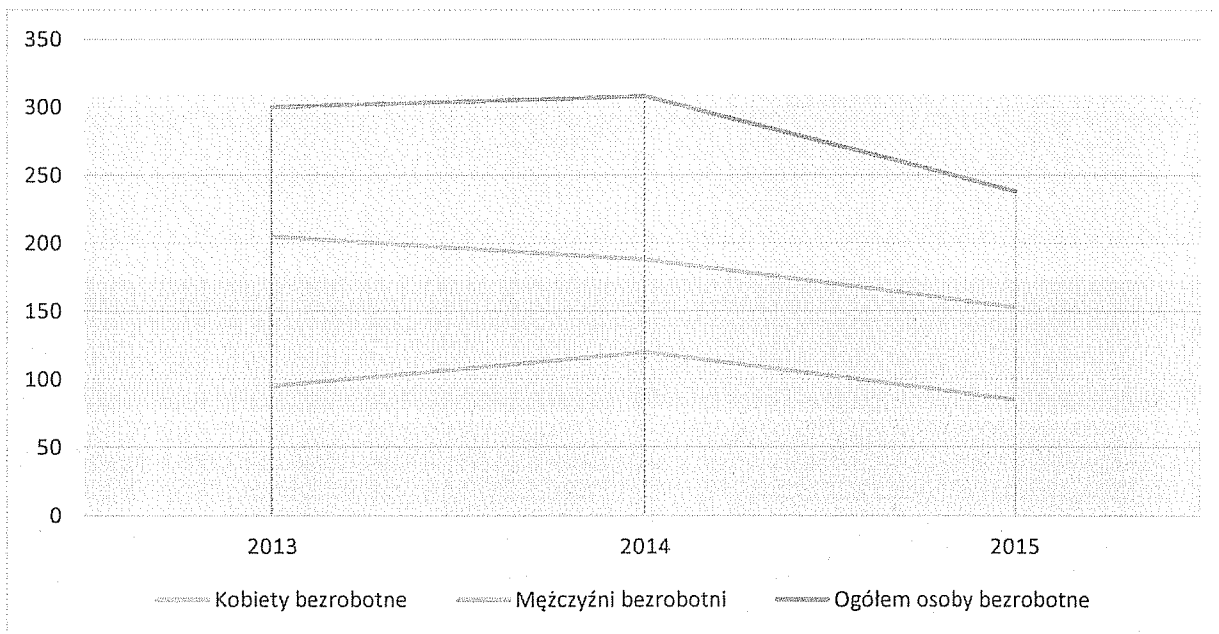
2014

Dany nierównomierny podział z uwzględnieniem płci obrazuje poniższy wykres.

Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na płeć.

Poza diagnozą liczby osób bezrobotnych, należy przeanalizować trend zmienności zarówno całej grupy osób bezrobotnych, jak i oddzielnie kobiet i mężczyzn w danej grupie.

Wykres 9. Trend zmienności liczby osób bezrobotnych z podziałem na płeć.

Podobnie do zmiennego trendu liczby wszystkich osób bezrobotnych danej gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy kształtuje się trend liczby bezrobotnych

204

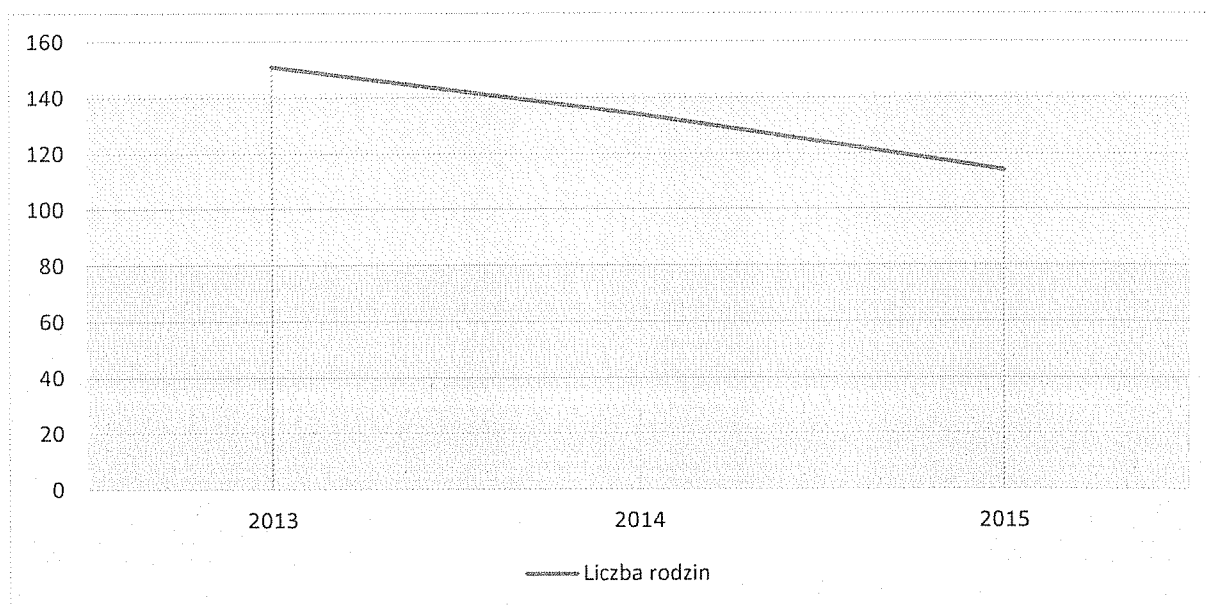
mężczyzn tej gminy (jest on także zmienny), ponieważ od 2013 roku do 2014 roku liczba osób w danych grupach wzrosła, natomiast po 2014 roku zaczęła maleć. Natomiast ilość bezrobotnych kobiet z danego obszaru sukcesywnie zmniejsza się, tym samym modelując malejący trend dla danej grupy.

Rozważając liczbę osób bezrobotnych pod względem pobieranych świadczeń z GOPS sytuacja kształtuje się następująco:

<i>Bezrobocie</i>	2013	2014	2015
Liczba rodzin	151	134	114
Liczba osób w tych rodzinach	461	401	346

Tabela 7. Liczba rodzin i osób w danych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu bezrobocia.

W roku 2013 66,52% rodzin zarejestrowanych w GOPS w skład, których wchodzi 461 osób, (10,20% lokalnego społeczeństwa) skorzystało z pomocy społecznej z powodu zmagania się z bezrobociem. Rok później danych rodzin było o 17 mniej, czyli 134 (65,05% podopiecznych rodzin GOPS), których członkowie stanowili **9,03%** mieszkańców Kijewa Królewskiego. O kolejne 20 rodzin zmniejszył się liczba rodzin pobierających świadczenia z powodu bezrobocia w 2015 roku i było ich 114, stanowiąc tym samym 58,46% ogółu tych rodzin oraz **7,76%** lokalnej społeczności.

Wykres 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezrobocia.

Liczba osób otrzymujących świadczenia dla złagodzenia skutków bezrobocia z Ośrodka Pomocy Społecznej zmienia się zgodnie z malejącym trendem.

3.3. *Kwestia problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby*

Za osoby długotrwałe, przewlekłe lub ciężko chore uznaje się osoby, które ze względu na starość, zdrowie fizyczne lub psychiczne w czasie określonym lub na stałe wymagają pomocy osób trzecich do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie lub wypełnienia codziennych obowiązków niezbędnych do realizacji podstawowych potrzeb życia. Zaświadczenie na podstawie, którego zostaje stwierdzona długotrwała lub ciężka choroba zostaje wydane przez uprawnionego lekarza. Niniejsze zaświadczenie jest dokumentem uprawniającym do otrzymania przysługujących ulg oraz świadczeń.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej takim osobom przysługuje na podstawie określonych zasad pomoc w formie wypłacenia zasiłku okresowego, przyznania usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, posiłku, ewentualnie w formie pobytu w mieszkaniu chronionym lub umieszczeniu w domu pomocy społecznej.

W Kijewie Królewskim ilość przyznanych świadczeń z powodu zmagania się z długotrwałą lub ciężką chorobą w poszczególnych latach kształtowało się:

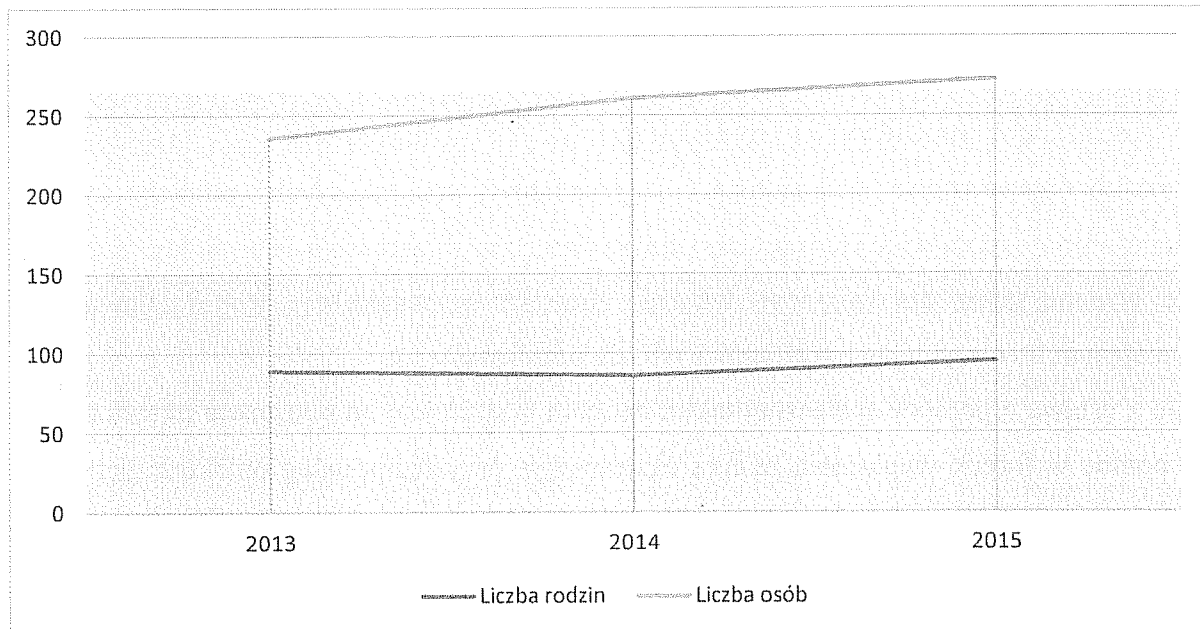
<i>Długotrwała lub ciężka choroba</i>	2013	2014	2015
Liczba rodzin	89	86	95
Liczba osób w tych rodzinach	236	261	273

Tabela 8. Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z GOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Liczba rodzin, która zgłosiła się z danym problemem do GOPS w 2013 roku wynosiła 89, co stanowiło 39,21% wszystkich rodzin z GOPS, tym samym **5,22%** mieszkańców gminy. W kolejnym roku liczba rodzin wnioskujących o pomoc w związku z długotrwałą lub ciężką chorobą zmalała o 3 rodziny (było 86 rodzin, stanowiące 41,75% ogółu rodzin), natomiast wzrosła o 25 osób (**5,87%** lokalnego społeczeństwa) z danych rodzin. W roku 2015 273 osób (**6,12%** mieszkańców) tworzących 95 rodzin (o 9 rodzin więcej w stosunku do czwórnajlepszego roku), które stanowiły 48,72% podopiecznych rodzin GOPS otrzymało pomoc społeczną w związku z przewlekłą chorobą.

Liczba rodzin pobierających świadczenia społeczne na rzecz minimalizowania negatywnych skutków długotrwałej lub ciężkiej choroby zmieniała się zgodnie z trendem zmiennym, natomiast liczba osób znajdujących się w tych rodzinach każdego kolejnego roku począwszy od 2013 wzrastała.

Niniejszą sytuację obrazuje poniższy wykres.

Wykres 11. Trend liczby rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu długotrwałej choroby.

3.4. Kwestia problemu niepełnosprawności

Osoby, które z powodu zaburzeń związanych ze zdrowiem psychicznym, fizycznym lub intelektualnym czasowo lub na stałe w sposób samodzielny nie są w stanie zaspokoić niezbędnych własnych potrzeb życiowych oraz prawidłowo wypełniać ról społecznych bez czasowego lub stałego wsparcia osób trzecich uznawane są za osoby niepełnosprawne. Niemalże w zapisie każdego programu pomostowego ze szczególnym uwzględnieniem określone są działania skierowane na pomoc osobom niepełnosprawnym. Na podstawie zapisów zgodnych z „Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 – Nowy wymiar aktywnej integracji” najbardziej narażonymi na problemy społeczne i ich konsekwencje w przyszłości jest młodzież i dzieci niepełnosprawne. W myśl danego Programu zwłaszcza rodziny posiadające na swoim utrzymaniu więcej niż jedną osobę niepełnosprawną narażone są na „potężne” problemy finansowe, rehabilitacyjne, organizacyjne, integracyjne, edukacyjne mogące doprowadzić do wykluczenia społecznego lub ubóstwa danych rodzin. Z tego też powodu poza wsparciem rzeczowym, finansowym dla osób niepełnosprawnych, świadczeniem pielęgnacyjnym dla rodziców lub opiekunów niepełnosprawnego dziecka, świadczeniem „Rodzina 500 plus”, tworzeniem programów oraz imprez integracyjnych z lokalnym społeczeństwem, udostępnieniem usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych ważne jest, aby zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej

2014

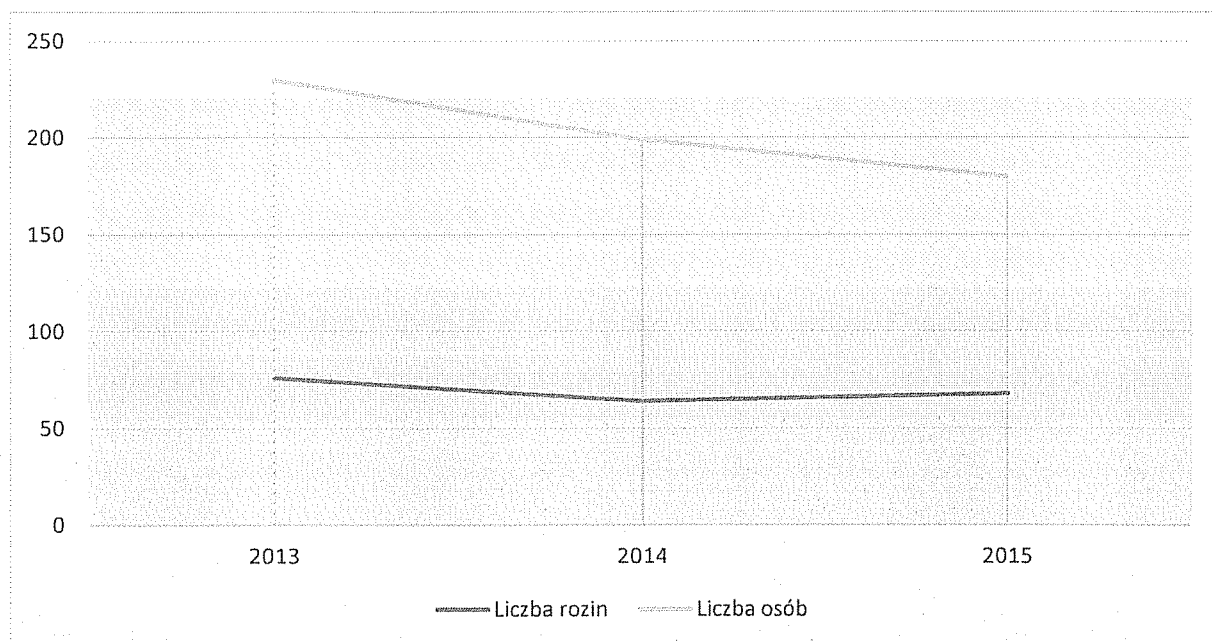
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych aktywizacja i tworzenie nowych miejsc pracy dostosowanych do potrzeb osób bezrobotnych niepełnosprawnych mogących w zależności od orzeczonego stopnia niepełnosprawności podjąć pracę zarobkową.

W gminie Kijewo Królewskie od 2013 roku zmieniała się zarówno liczba rodzin, jak i ilości osób w danych rodzinach pobierających świadczenia z GOPS według danej tabeli:

<i>Niepełnosprawność</i>	2013	2014	2015
Liczba rodzin	76	64	68
Liczba osób w danych rodzinach	230	199	180

Tabela 9. Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu niepełnosprawności.

W 2013 roku beneficjentami GOPS z powodu niepełnosprawności zostało 33,48% (76 rodzin) wszystkich rodzin GOPS, tym samym 230 osób stanowiących 5,09% mieszkańców tej gminy. W kolejnym roku liczba rodzin zmagających się z niepełnosprawnością było 64 (o 12 mniej w porównaniu do wcześniejszego roku), które wynosiły 31,07% ogółu rodzin GOPS, natomiast ilość osób znajdujących się w tych rodzinach zmniejszyła się o 31 osób i objęła 199 członków danych rodzin (4,48% lokalnej społeczności). W 2015 roku do GOPS zgłosiło się 68 rodzin (34,87% wszystkich rodzin), które mają na utrzymaniu co najmniej jedną osobę niepełnosprawną. W danych rodzinach znajduje się 180 osób (19 osób mniej niż w 2014 roku) stanowiących 4,04% lokalnego społeczeństwa.

Wykres 12. Trend liczby rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu niepełnosprawności.

Handwritten signature

Trend liczby rodzin, którym przyznano wsparcie z GOPS z powodu zmagania się z niepełnosprawnością osoby w rodzinie był zmienny, ponieważ na przełomie lat 2013 / 2014 liczba danych rodzin zmniejszyła się, natomiast od 2014 roku nastąpił jej wzrost. Natomiast trend liczby osób z danych rodzin objętych pomocą społeczną z przyczyn niepełnosprawności kształtuje malujący kierunek, czyli począwszy od 2013 roku dana liczba malała.

3.5. Kwestia problemu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej odpowiadają jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje administracji rządowej. Działając zgodnie z ustawą należy kierować się dobrem rodziny, a przede wszystkim podmiotowością dziecka. Dla dziecka jego rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym, w którym uczy się nawiązywania kontaktów społecznych i wypełniania swojej roli w społeczeństwie, buduje hierarchię wartości moralnych i etycznych, kształci sposoby reagowania zarówno na pozytywne, jak i negatywne czynniki zewnętrzne oraz buduje granice między dobrem a złem. Jeżeli relacje między rodzicami kształtują się na prawidłowym i zdrowym poziomie, a ich system wartości nie jest zachwiany wówczas dziecko ma możliwość prawidłowego rozwoju. W sytuacji przeciwnej, czyli gdy dziecko wychowuje się z rodzinie dotkniętej dysfunkcją jest ono narażone na zwiększone problemy samooceny, szkolne, emocjonalne, społeczne, wobec tego zaczyna popadać w konflikty rodzinne, koleżeńskie, co może przyczynić się do wejścia na drogę przestępczą i ograniczenie wolności poprzez umieszczenie w zakładzie karnym lub resocjalizacyjnej. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny zakłóca wiele czynników, między innymi: rozwód rodziców, uzależnienia (alkoholizm, narkomania) w domu rodzinnym, bierność emocjonalna, przemoc fizyczna i psychiczna, ograniczony budżet finansowy, sieroctwo naturalne lub społeczne, niedojrzałe rodzicielstwo, nieleczone choroby psychiczne.

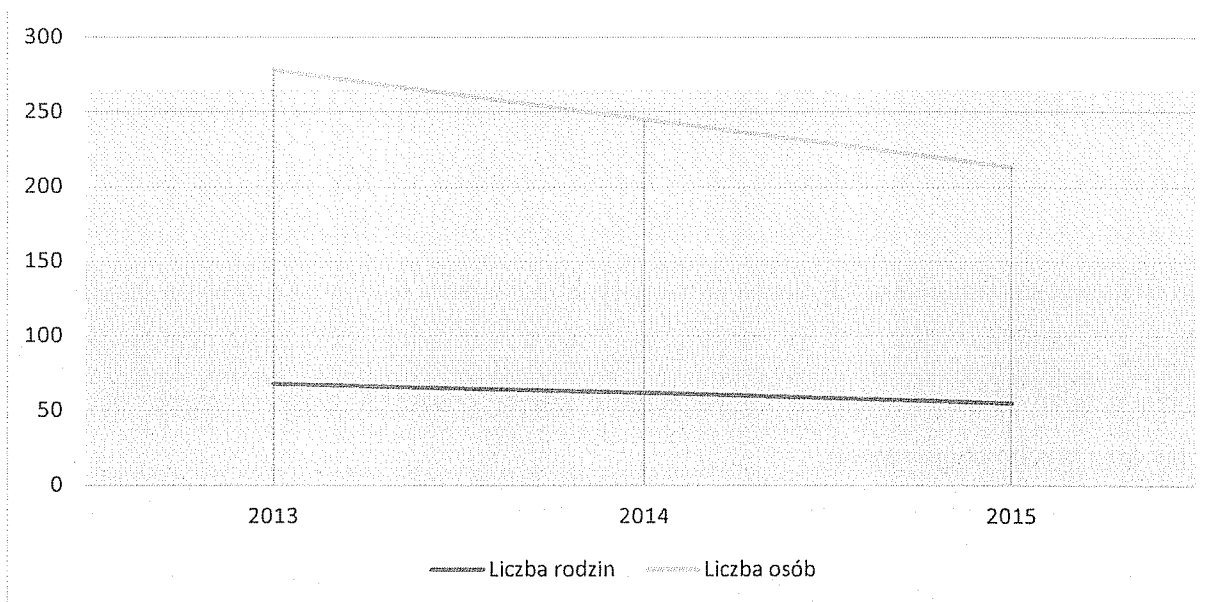
W ciągu trzech lat Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kijewie Królewskim wypłacił 185 świadczeń społecznych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Uwzględniając podział na rodziny i liczbę osób tworzących dane rodziny z danego powodu w poszczególnych latach udzielona pomoc społeczna kształtowała się następująco:

<i>Bezradność opiekuńczo – wychowawcza</i>	2013	2014	2015
Liczba rodzin	68	62	55
Liczba osób w tych rodzinach	278	245	213

Tabela 10. Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Prawie **6,15%** mieszkańców danej gminy, czyli 278 osób tworzących 68 rodzin (29,96% wszystkich rodzin zarejestrowanych w GOPS) w 2013 roku otrzymało wsparcie z GOPS w związku ze zmaganiem się z problemami w obszarze bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. W kolejnym roku liczba danych osób zmniejszyła się o 33 osoby (wynosiła 245 osób, czyli **5,51%** lokalnej społeczności), jak również liczba rodzin uległa pomniejszeniu o 6 rodzin i opiewała na 62 rodziny stanowiących 30,10% rodzin podopiecznych GOPS. W roku 2015 z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej beneficjentami GOPS zostało 28,21% wszystkich rodzin, czyli 55 rodzin złożonych łącznie z 213 osób, obejmujących **4,78%** lokalnego społeczeństwa. Zarówno liczba rodzin, jak i osób tworzących dane rodziny począwszy od 2013 roku przez kolejne dwa lata sukcesywnie malała, co ukształtowało trend malejący.

Wykres 13. Trend liczby rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Na rzecz wspierania rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej mogą zostać podjęte działania ukierunkowane na umieszczenie dziecka / dzieci w pieczy zastępczej. System pieczy zastępczej to zależne od siebie grupy osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej lub stałej (do czasu osiągnięcia wieku pełnoletności dziecka) prawidłowej opieki i wychowania, których nie potrafią zapewnić rodzice. Celem pieczy zastępczej jest: „praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka (...), przygotowanie dziecka do: godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywanie trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych”¹⁵.

3.6. *Kwestia problemu potrzeby ochrony macierzyństwa*

Wszelkie zmiany zachodzące w gospodarce, polityce, edukacji, kulturze i medycynie znacząco wpłynęły na sposób postrzegania potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Zgodnie z zapisami „(...) macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polsce”¹⁶ oraz „matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych(...)”¹⁷ zamieszczonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej potrzeba ochrony macierzyństwa zostaje uznana za istotne działanie. Ponadto szereg zapisów dotyczących praw i przywilejów kobiet, które są lub będą jednocześnie matkami i pracownikami jest umieszczonych w Kodeksie pracy, zwłaszcza w VIII dziele, w którym to umieszczone są zapisy chroniące kobiety pracujące powiązane z obecnym lub przyszłym rodzicielstwem. Według badań przeprowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny zmniejsza się liczba zawieranych małżeństw oraz liczba żywych urodzeń, zatem liczba Polaków zmniejsza się. Wobec tego jest to przesłanie wskazujące konieczność podjęcie działań ukierunkowanych na wspieranie kobiet chcących zająć w ciąży, będące w ciąży oraz wychowujące dzieci.

¹⁵ Źródło Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dział III Rozdział 1 Art.33

¹⁶ KRP z dnia 2 kwietnia 1997 r. Art. 18

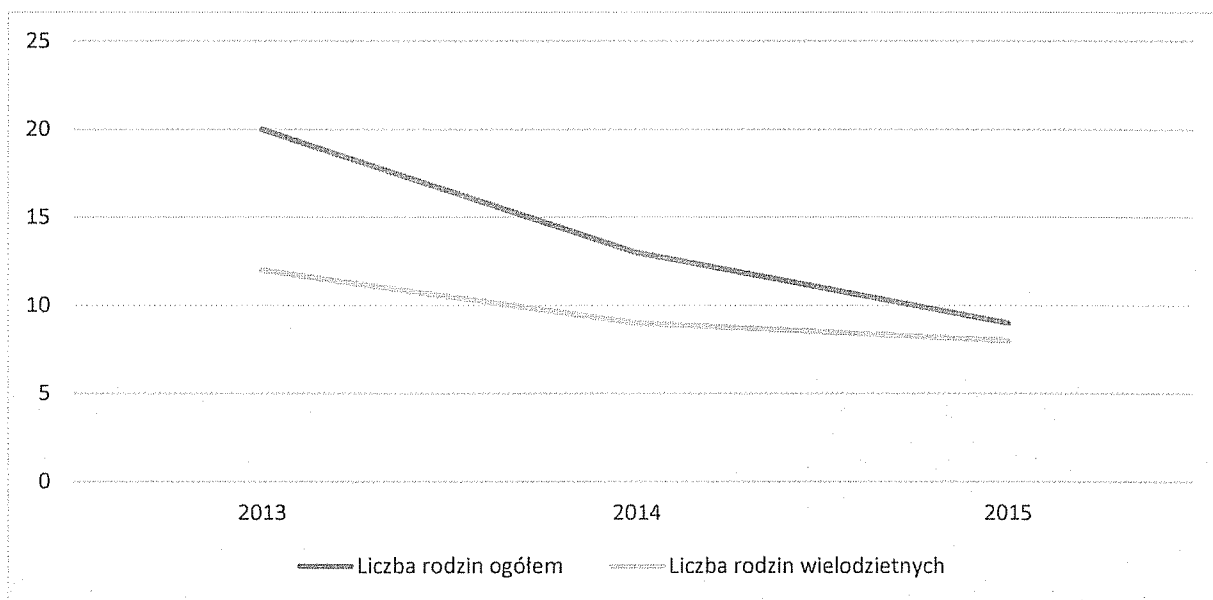
¹⁷ KRP z dnia 2 kwietnia 1997 r. Art. 71. 2.

Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności jest również jednym z problemów społecznych z występujących w Kijewie Królewskim.

<i>Potrzeba ochrony macierzyństwa</i>	2013	2014	2015
Liczba rodzin	20	13	9
Liczba rodzin wielodzietnych	12	9	8

Tabela 11. Liczba rodzin i rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy GOPS z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności.

W 2013 roku 20 rodzin, czyli 8,81% podopiecznych rodzin GOPS spośród, których **60%** było rodzinami wielodzietnymi zostało objęte pomocą społeczną. Rok później 6,31 % (13rodzin) ogółu rodzin zarejestrowanych w GOPS, w tym **69,23%** rodzin posiadających co najmniej 3 dzieci otrzymało świadczenia z tytułu danego problemu społecznego. W 2015 roku 9 rodzin (4,62% wszystkich rodzin GOPS) wśród, których 8 rodzin (**88,89%** ogółu) zadeklarowało potrzebę wsparcia GOPS z powodu trudności potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Zmienność wypłacanych świadczeń z danego powodu obrazuje następujący wykres:

Wykres 14. Trend liczby rodzin, w tym rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy GOPS z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności.

Zarówno trend liczby rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, jak i tren rodzin wielodzietnych jest malejący.

[Podpis]

Jednakże gwałtowność obniżania liczby rodzin jest wolniejsza, w stosunku do spadku liczby wszystkich rodzin zmagających się z danym problemem społecznym.

3.7. Kwestia związana z problemem alkoholizmu

Ewaluacje zachodzące w polityce, gospodarce, ekonomii kraju znajdują odzwierciedlenie w kosztowaniu sposobu spostrzegania problemów społecznych, a zwłaszcza alkoholizmu. Alkoholizm w Polsce jest jednym z większych nałogów. Upowszechnienie, łatwy dostęp do alkoholu oraz jego wszechobecność niemalże podczas każdej okoliczności (chrzciny, urodziny, weekendowe spotkania) mają znaczący wpływ na ilość spożywanego alkoholu, a tym samym na powszechność uzależnienia od alkoholu. Polska jest krajem społeczeństwa starzejącego się, dlatego opiniowanie na temat ilości i częstotliwości spożywania alkoholu często jest kreowana przez osoby starsze, które praktykują określone postawy alkoholowe w swoim środowisku i rodzinie. Sposób postrzegania alkoholizmu przez osoby dorosłe jest niezmiernie istotne dla modelowania właściwej postawy dzieci i młodzieży, bowiem dla nich środowisko rodzinne jest pierwszym naśladowanym modelem. Poza wartościami nabytymi w domu rodzinnym znaczący wpływ na przyjętą postawę wobec alkoholu ma presja grupy rówieśniczej. Młodemu człowiekowi bardzo zależy na akceptacji ze strony kolegów i z obawy przed wyśmianiem, pod naciskiem i namową rówieśników sięga po pierwsze piwo, drinka, lampkę wina. Niemalże każde spotkania młodych ludzi wspierane są suto przez alkohol, tym bardziej, że nadmiernie jest łamane prawo związane z zakazem sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.

Ostatnie badania GUS dostępne na stronie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują, iż wiek inicjacji alkoholowej z roku na rok obniża się nawet do wieku dziesięciolatków. Co więcej na podstawie danych badań jest obecny wzrost problemów związanych z alkoholizmem, gdyż w Polsce średnio na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu na przełomie lat wzrasta. Należy przez to rozumieć, iż w 1993 r. wielkość ta wynosiła 6,52 l, a 10 lat później 7,86l, natomiast w 2014 roku już 9,4l¹⁸.

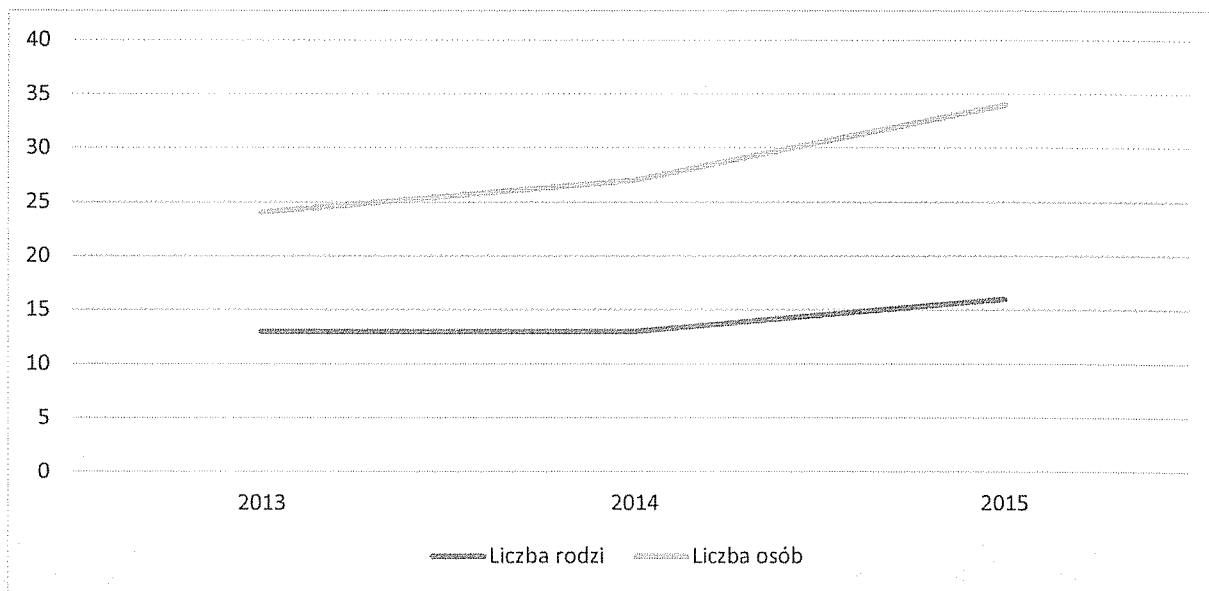
¹⁸ Dane pozyskane ze strony <http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>

W Kijewie Królewskim z powodu zmagania się z problemem alkoholowym każdego roku począwszy od 2013 popom otrzymało ponad 10 rodzin rocznie.

<i>Alkoholizm</i>	2013	2014	2015
Liczba rodzin	13	13	16
Liczba osób w tych rodzinach	24	27	34

Tabela 12. Liczba rodzi i osób w danych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu.

Spośród 227 rodzin zarejestrowanych w GOPS w 2013 roku 13 (5,73% ogółu) z nich, o łącznej liczbie 24 osób (0,57% mieszkańców) wnioskowało o wsparcie z powodu nadużywania alkoholu w ich rodzinach. W kolejnym roku liczba danych rodzin wynosiła nadal 13 (6,31% wszystkich podopiecznych rodzin w roku 2014), natomiast liczba osób w tych rodzinach wzrosła o 3 i stanowili oni **0,61%** lokalnego społeczeństwa. W 2015 roku liczba rodzin zmagających się z alkoholizmem objęła 8,21% (16 rodzin) beneficjentów GOPS, czyli 34 osoby obejmujących 0,76% mieszkańców danej gminy.

Wykres 15. Trend liczby rodzi i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu.

Trend zarówno liczby rodzin, jaki i liczby osób znajdujących się w tych rodzinach jest rosnący. Jednakże liczba osób znajdujących się w rodzinach alkoholowych stosunkowo szybciej wzrasta niż liczba danych rodzin.

[Podpis]

Powszechność zjawiska alkoholizmu przybiera inną formę, jeżeli zostanie ono zanalizowane na podstawie sprawozdania z działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA).

<i>Działania GKRPA</i>	2013	2014	2015
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	33	36	39
Liczba osób względem których GKRPA podjęła czynności zmierzające do poddania się obowiązkowemu leczeniu przez osobę uzależnioną od alkoholu	3	7	8
Liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno – motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	21	8	10
Liczba osób, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	4	2
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych, w skład których wchodziłi członkowie GKRPA	4	5	10

Tabela 13. Liczba osób wobec których GKRPA podjęła stosowne działania.

W 2013 roku GKRPA przeprowadziła rozmowy z 33 (**0,73%** społeczeństwa) osobami z rodzin, w których żyje osoba z problemem alkoholowym. W kolejnych latach danych osób było adekwatnie w 2014 roku 36 osób (**0,81%** lokalnego społeczeństwa), w 2015 roku 39 osób (**0,87%** lokalnej społeczności). Liczba danych działań wzrasta każdego roku, podobnie jak liczba osób uzależnionych od alkoholu względem których GKRPA podjęła czynności zmierzające do nakłonienia ich do poddania się obowiązkowemu leczeniu, bowiem liczba danych osób począwszy od 2013 przez kolejne dwa lata przyjęła wymiar odpowiedni 3,7,8 osób. Na przełomie 2013 / 2014 roku o ponad połowę zmniejszyła się liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno – motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, gdyż w pierwszym roku danej analizy było ich 21, a w kolejnym 8. W roku 2015 zostało podjętych 10 danych działań. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych, w skład których wchodziłi członkowie GKRPA wynosiła 4, 5, 10 rodzin w odpowiednio 2013, 2014, 2015 roku, i było ich mniej niż rodzin korzystających z opieki społecznej, gdyż w GOPS dane liczby miały wartość 13, 13, 16.

<i>Udzielone porady w punkcie konsultacyjno – informacyjnym</i>	2013	2014	2015
Liczba osób z problemem alkoholowym	25	20	22

Tabela 14. Liczba udzielonych porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym osobom z problemem alkoholowym

Liczba osób, którym udzielono porady w punkcie konsultacyjno – informacyjnym zmieniała się każdego roku. W roku 2013 25 (0,55% mieszkańców) osób uzyskało wsparcie konsultacyjno – informacyjne. W kolejnym roku danym wsparciem było objętych 20 osób (0,45% lokalnej społeczności). Z kolei w 2015 roku 22 osobom (0,49% społeczeństwa danej gminy) z problemem alkoholowym skorzystało z możliwości otrzymania porady informatycznej i konsultacyjnej.

3.8. *Kwestia problemu przemocy w rodzinie*

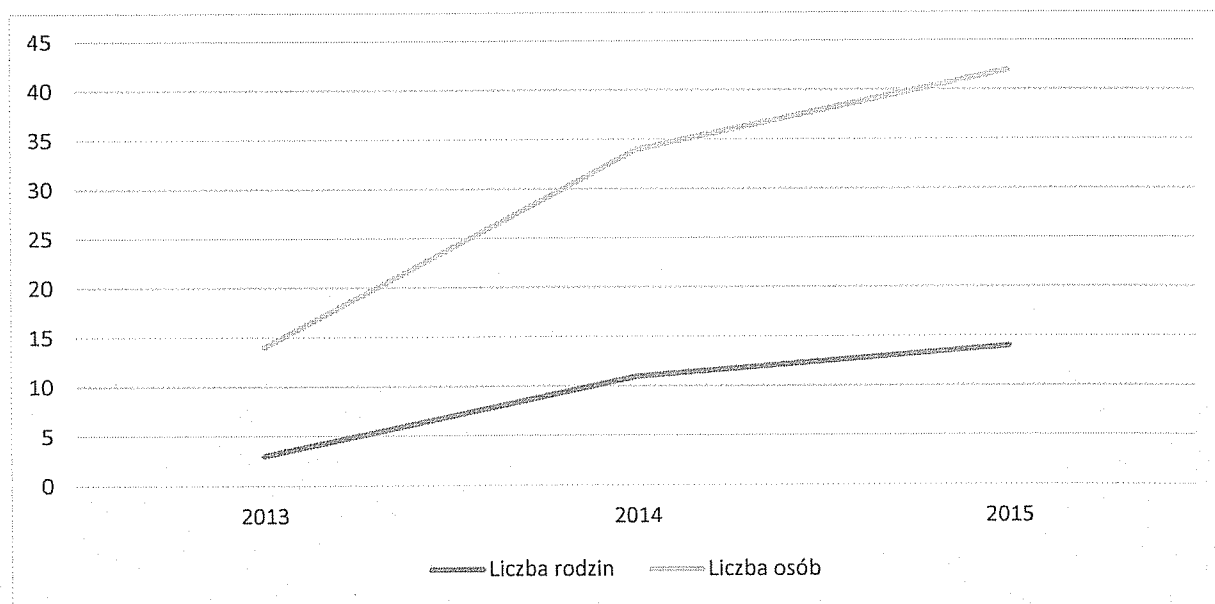
Wielokrotnie wraz z uzależnieniem alkoholowym pojawia się problem przemocy domowej. Przemoc domowa może być generowana nie tylko ze strony alkoholizmu lecz także poprzez niezaradność życiową, poczucie bezsilności, dziedziczenie stereotypów lub bezrobocie. Jako przemoc domową należy rozumieć jednorazowe lub powtarzające się świadome, celowe działania wystosowane przeciwko co najmniej jeden osoby z rodziny lub osoby pozostającej we wspólnym gospodarstwie domowym, w sposób narażający te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia naruszając nietykalność osobistą, godność, cielesność (w tym także seksualną) tym samym powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołując cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Dla zmniejszenia występowania zjawiska przemocy domowej został stworzony Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zgodny z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w którym zostają określone działania mające na celu pomoc zarówno osobom stosującym przemoc w rodzinie, jak i dla ofiar przemocy domowej. W celu skuteczniejszego diagnozowania, zapobiegania i rozwiązania problemów związanych z przemocą domową gminna jest zobowiązana do prowadzenia działań w zakresie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, we współpracy z zespołem interdyscyplinarnym oraz na poziomie wsparcia ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W Kijewie Królewskim od 2013 roku przez kolejne dwa lata pomocą społeczną z tytułu przemocy domowej było obejmowanych każdego roku coraz więcej rodzin.

<i>Przemoc w rodzinie</i>	2013	2014	2015
Liczba rodzin	3	11	14
Liczba osób w tych rodzinach	14	34	42

Tabela 15. Liczba rodzin i osób w danych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu przemocy w rodzinie

W roku 2013 ze względu na zmaganie się z problemem przemocy domowej GOPS objął wsparciem 3 rodziny (1,32% wszystkich rodzin z GOPS), w tym 14 osób (**0,31%** mieszkańców). Rok później liczba danych rodzin wzrosła o 8 rodzin, stanowiąc 3,88% ogółu podopiecznych rodzin GOPS i o 20 osób, będących **0,77%** lokalnej społeczności. W roku 2015 z powodu przemocy w rodzinie beneficjentami GOPS zostało 14 (7,18% rodzin zarejestrowanych w GOPS) rodzin, których tworzyły 42 osoby (**0,94%** społeczeństwa tej gminy). Poniższy wykres przedstawia zmienność wśród liczby rodzin i liczby osób znajdujących się w danych rodzinach.

Wykres 16. Trend liczby rodzin i osób w danych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu przemocy w rodzinie.

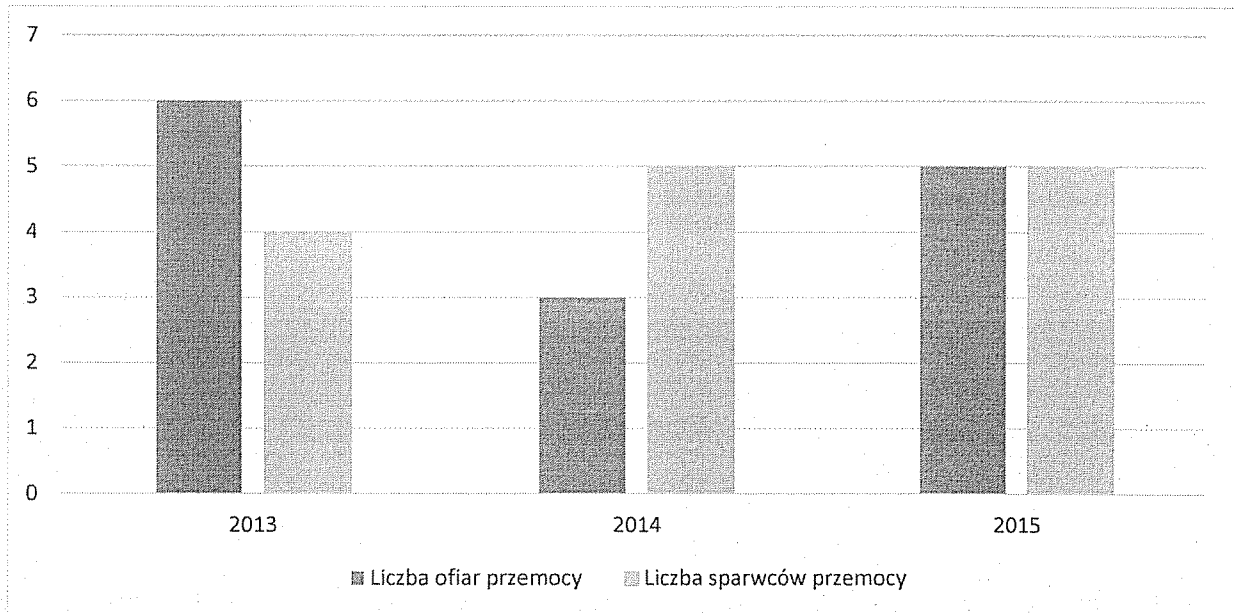
Zarówno trend liczby osób znajdujących się w rodzinach zmagających się w problemem alkoholowym, jak i trend liczby danych rodzin jest rosnący, bowiem każdego kolejnego roku w analizowanym czasie wzrastały dane wskaźniki liczbowe.

Odmienne w stosunku do danych liczbowych udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej kształtuje się zakres zjawiska przemocy domowej niżeli na podstawie raportów z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kijewie Królewskim, której członkowie skontaktowali się z osobami doznającymi lub stosującymi przemoc w rodzinie z grupą osób zgodnie z danymi zobrazowanymi w poniższej tabeli.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi skontaktowali się członkowie GKRPA	2013	2014	2015
Osoby doznające przemocy w rodzinie	6	3	5
Osoby stosujące przemoc	4	5	5

Tabela 16. Liczba rodzin i osób w danych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu przemocy w rodzinie.

W roku 2013 członkowie GKRPA skontaktowali się z 6 ofiarami przemocy domowej oraz 4 osobami stosującymi przemoc. Zatem w danej grupie osób było więcej ofiar niżeli sprawców. W kolejnym roku wsparcie ze strony danej *Komisji* uzyskały 3 osoby doznające przemocy w rodzinie, których było mniej w porównaniu do 5 sprawców, z którymi podjęli próbę współpracy członkowie GKRPA. W 2015 roku zarówno z 5 osobami pokrzywdzonym ze strony członka swojej rodziny, jak i 5 osobami stosującym przemoc skontaktowali się członkowie GKRPA. Zmienność ilości osób doznających przemocy w rodzinie w stosunku do ilości osób stosujących przemoc ilustruje kolejny wykres.

Wykres 17. Liczba ofiar przemocy domowej oraz liczba sprawców przemocy domowej, z którymi skontaktowali się członkowie GKRPA.

hcy

Wskaźniki liczbowe osób korzystających z pomocy w formie porad konsultacyjno – informacyjnych zawiera dana tabela:

<i>Udzielone porady w punkcie konsultacyjno – informacyjnym</i>	2013	2014	2015
Liczba osób z doznających przemocy w rodzinie	12	4	5
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie	3	2	5

Tabela 17. Liczba osób doznających przemoc i liczba osób stosujących przemoc, które skorzystały z porady konsultacyjno – informacyjnej.

W roku 2013 czterokrotnie więcej było osób doznających przemocy w rodzinie (12 osób) w stosunku do osób stosujących przemoc domową (3 osoby). Rok później dana różnica pomiędzy ofiarami a sprawcami przemocy domowej zmniejszyła się i wynosiła odpowiednio 4 dla ofiar i 2 dla sprawców. W trzecim roku danej analizy liczba osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie wynosiła tyle samo i obejmowała po 5 osób z każdej grupy.

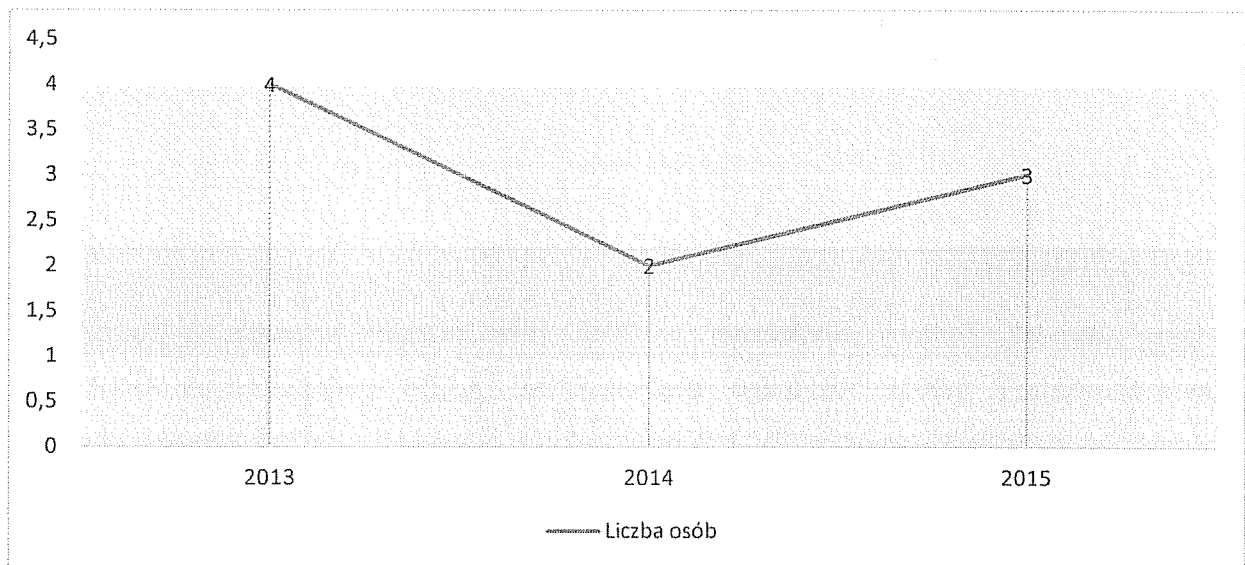
3.9. Kwestia problemu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Osoby skazane orzeczeniem sądu do umieszczenia na czas określony w więzieniu mają możliwość skorzystania z pomocy społecznej z tytułu trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Dane osoby i ich rodziny posiadające problemy z powodu wejścia w konflikt z prawem, odbyciem wymierzonej kary i odzyskaniem wolności wymagają szczególnej pomocy ukierunkowanej na wsparcie ich w funkcjonowaniu w społeczeństwie zgodnie z zasadami ogólnie przyjętymi za prawidłowe, z którymi dane osoby zatraciły kontakt przez co weszły na drogę przestępczą. Z kolei zakłady karne są sztucznym systemem społecznym, których zadaniem jest zwrócenie wolności osobie zresocjalizowanej lecz nie daje możliwości „normalnego” życia.

<i>Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego</i>	2013	2014	2015
Liczba rodzin	4	2	3
Liczba osób w tych rodzinach	4	2	3

Tabela 18. Liczba rodzin i osób w danych rodzinach korzystających z pomocy GOPS z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Dane powyższej tabeli obrazują, iż liczba rodzin jest równa liczbie osób w danych rodzinach, zatem osoby, które opuściły zakład karny i skorzystały z pomocy GOPS stanowi rodzinę jednoosobową. W roku 2013 z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego pomoc społeczną otrzymało 4 osoby, stanowiące **0,09%** lokalnej społeczności oraz 1,76% wszystkich rodzin zarejestrowanych w GOPS. Rok później nastąpiło zmniejszenie danej ilości osób do 2, które były **0,05%** mieszkańców danej gminy oraz 0,97% podopiecznych rodzin GOPS. W roku 2015 po wyjściu z zakładu karnego 3 osoby (**0,07%** lokalnego społeczeństwa, 1,54% beneficjentów GOPS) skorzystały z pomocy GOPS w celu ułatwienia przystosowania do życia po odzyskaniu wolności.

Wykres 18. Trend liczby osób korzystających z pomocy GOPS z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnienia z zakładu karnego.

Trend liczby osób trudności w przystosowaniu do życia po zwolnienia z zakładu karnego korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest zmienny, ponieważ na przełomie dwóch pierwszych lat tej analizy dana liczba zmniejszyła się, po czym w kolejnym roku nastąpił jej wzrost.

3.10. Kwestia podmenu bezdomności

W myśl ustawy o pomocy społecznej za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości mieszkania”¹⁹. Przyczyną bezdomności może między innymi: konflikt w rodzinie, bezrobocie, uzależnienia (alkoholizm,

¹⁹ Definicja zaczerpnięta z ustawy o pomocy społecznej.

by

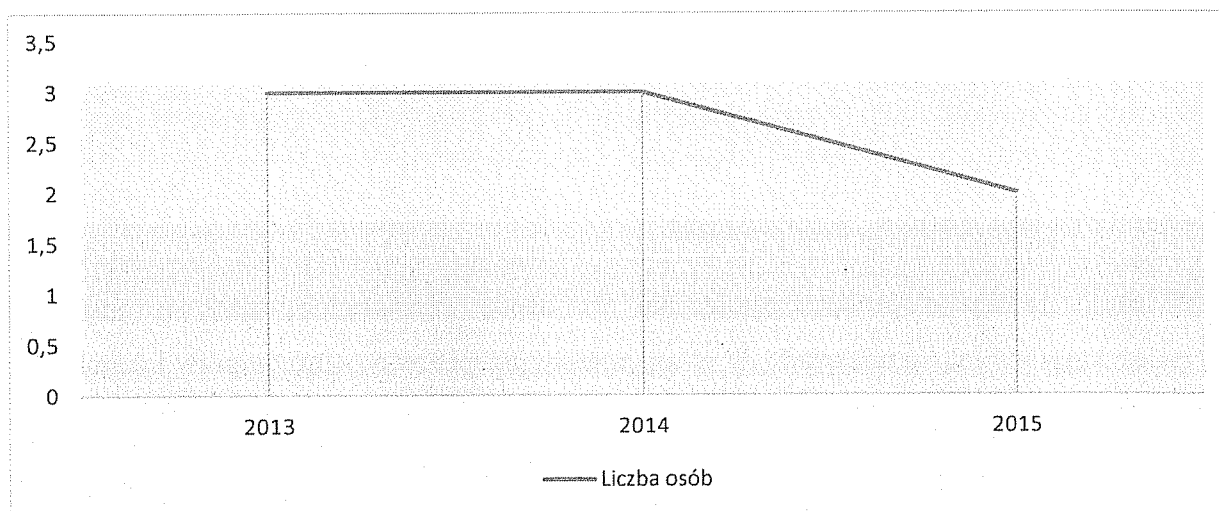
narkomania). Ze względu na złą sytuację finansową kraju pomoc osobom zmagającym się z problemem bezdomności jest znacząco ograniczona. Natomiast czynności ukierunkowane na zapobieganie zwiększania liczby osób / rodzin bezdomnych oraz działania związane z pomocą wyjścia z danego problemu są utrudnione poprzez istniejące bezrobocie. Ilość osób bezdomnych jest trudna do oszacowania, ze względu na ich migrację, ich niechęć do współpracy w zakresie przyznawanej pomocy, wykluczenie społeczne oraz sposób spostrzegania danych osób poprzez społeczeństwo. Dlatego też w wyniku współpracy GOPS, policji, służb zdrowia, społeczeństwa oraz wszelkich organizacji świadczących pomoc na rzecz osób bezdomnych jest możliwa efektywna pomoc dla nich.

W Kijewie Królewskim problem osób bezdomnych jest obecny w każdym roku danej analizy.

Bezdomność	2013	2014	2015
Liczba rodzin	3	3	2
Liczba rodzin w danych	3	3	2

Tabela 19. Liczba osób z pomocy GOPS z powodu bezdomności.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2013 roku udzielił wsparcia 3 rodzinom jednoosobowym (**0,06%** lokalnego społeczeństwa, 1,32% podopiecznych GOPS) zmagającym się z bezdomnością. W kolejnym roku z powodu bycia bezdomnym pomoc społeczna została przyznana także 3 osobom, będącymi **0,07%** mieszkańców tej gminy oraz 1,46% beneficjentów GOPS. W roku 2015 dwóm osobom (**0,04%** lokalnej populacji, **1,03%** interesantów GOPS) przyznano świadczenia społeczne dla złagodzenia skutków bezdomności.

Wykres 19. Trend liczby osób korzystających z pomocy GOPS z powodu bezdomności.

Trend liczby osób bezrobotnych jest zmienny, ponieważ początkowo był stały, z kolei w 2014 roku liczba osób bezdomnych zmniejszyła się.

4. Analiza ankiet

Analiza ankiet jest metodą wykorzystywaną do pomiaru pośredniego opinii publicznej w zakresie analizowanego problemu. Na potrzebę uzupełnienia diagnozy problemów społecznych gminy Kijewo Królewskie został stworzony kwestionariusz ankiety umożliwiający lokalnemu społeczeństwu ocenę sytuacji problemów społecznych w obszarze danej jednostki administracyjnej. Opinia społeczeństwa jest niezmiernie istotna w procesie diagnozy problemów społecznych, bowiem mieszkańcy posiadają inny zakres wiedzy w tej dziedzinie niżeli pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Kwestionariusz ankiety został udostępniony w formie papierowej oraz internetowej mieszkańcom gminy. Analiza wyników umożliwiła dopełnienie analizy SWOT oraz określenie celów do realizacji w kwestii zapobiegania, zmniejszenia występowania problemów społecznych i polepszenia życia w Kijewa Królewskiego.

W danej ankiecie wzięło udział 70 uczestników z podziałem na 45 kobiety (64% ogółu) oraz 25 mężczyzn (36% wszystkich ankietowanych). Grupa osób ankietowanych stanowi 1,55% wszystkich mieszkańców²⁰ danej gminy. Tak niewielka frekwencja uczestników badania opinii publicznej może świadczyć o braku zaangażowania społeczeństwa w politykę problemów społecznych, między innymi z powodu: nieinteresowania się problemami społecznymi występującymi w danej gminie, poczucia bezsilności w rozwiązywaniu kwestii społecznych, przekonania „...i tak to nic nie da...”, braku informacji o przeprowadzanej ankiecie.

Ważnym elementem każdego badania społecznego jest poznanie ogólnej charakterystyki grupy osób opiniowanych. Z tego też względu w danej ankiecie jej uczestnicy zostali zapytani o wiek, wykształcenie i statut zawodowy. Spośród wszystkich opiniodawców 39% posiada wiek z zakresu 19 – 30 lat, 34% są osobami, których wiek jest w przedziale 31 – 50 lat. Z kolei 24% wszystkich opiniodawców ma powyżej 50 lat, natomiast 3% jest osobami w wieku poniżej 18 lat. W kwestii wykształcenia najliczniejsza grupa uczestników (33% ogółu) posiada wykształcenie średnie, 26% ankietowanych ma wyższe wykształcenie, z kolei 23% opiniodawców ma wykształcenie zasadnicze zawodowe. Najmniej licznymi grupami uczestników ankiety zostały osoby z wykształceniem podstawowym (16% wszystkich

²⁰ Liczba osób zameldowanych w Kijewie Królewskim na dzień czerwiec 2016 r. stanowi 4512. Dane pozyskane z Urzędu Gminy Kijewo Królewskie.

uczestników) oraz policealnym (3% ogółu ankietowanych). Ze względu na zajmowaną pozycję zawodową grupa osób ankietowanych w równej mierze w wielkości 28% ogółu jest pracownikami fizycznymi lub osobami niepracującymi. Z kolei 26% opiniodawców wypełnia obowiązki pracownika umysłowego, 12% z tej grupy osób jest studentami lub uczniami. Natomiast obowiązki rolnika wykonuje 6% respondentów, a 1% przepytanych zajmuje stanowisko przedsiębiorcy.

Kolejnym etapem danej analizy jest poznanie opinii badanej społeczności na temat jakości życia w Kijewie Królewskim, które przez większość opiniodawców (59% wszystkich) jest określone jako przeciętne. Warunki życia w danej gminie na dobrym poziomie została uznana przez 36% uczestników ankiety. Z kolei 4% respondentów zadeklarowało, iż poziom życia w ich gminie jest zły.

Założeniem stworzonej ankiety jest poznani przede wszystkim punktu spostrzegania częstotliwości, intensywności oraz rodzaju problemów społecznych w obszarze danej jednostki terytorialnej oraz skonfrontowanie jej z danymi posiadanymi przez pracowników GOPS. Kolejne etapy ankiety zostały poświęcone diagnozie poszczególnych obszarów.

Obszar możliwości spędzania czasu wolnego

Jedną z form wspierania prawidłowego funkcjonowania lokalnego społeczeństwa jest zorganizowanie oraz udostępnienie możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego. Według opinii 62% osób ankietowanych w Kijewie Królewskim nie ma miejsc, w których mieszkańcy mogliby odpoczywać. Z kolei zarówno 19% opiniodawców uważa, że są takie miejsca na terenie gminy. Natomiast kolejnych 19% uczestników ankiety nie wiem czy w ich miejscu zamieszkania znajdują się jakiegokolwiek propozycje miejsc do spędzania czasu wolnego. W uszczelnieniu spędzania czasu wolnego w formie korzystania z usług kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych 70% respondentów uważa, że w ich najbliższej lokalizacji nie ma takich propozycji. Z kolei zdaniem 11% przepytanych na terenie gminy istnieje dostęp do różnych form kulturalno – rozrywkowych. Natomiast pozostałe osoby z grupy badanych nie wiem o takich formach odpoczynku.

Obszar problemów społecznych danej gminy

Za najistotniejsze problemy, z którym zmagają się mieszkańcy Kijewa Królewskiego w opinii uczestników ankiety zostały wskazane następujące problemy:

1. bezrobocie → 57% opiniodawców,
2. mała ilość ofert rozrywkowo – kulturalnej → 52% ankietowanych,
3. uzależnienia w obszarze alkoholizmu / narkomanii → 43% respondentów.

Kolejnym w hierarchii ważności problemów społecznych zauważonych przez ankietowanych mieszkańców został zaznaczony problem (30% badanej grupy) niewystarczającej opieki instytucjonalnej w zakresie ilości miejsc między innymi w żłóbkach, domach opieki, zmagania osób / rodzin z ubóstwem (24% wszystkich opinii) oraz na podobnym poziomie zebranych wskazań (22%) brak odpowiedniej opieki zdrowotnej, a także brak wsparcia psychologicznego i prawnego (19% zaznaczeń). Wszelkie niedogodności związane z bezradnością lub długotrwałą chorobą co najmniej jednego z członków rodziny zostały zaopiniowane przez 13% uczestników ankiety, a bezradność związana z wypełnianiem roli opiekuńczej i wychowawczej wskazało 9% respondentów. Za najmniej istotne problemy osoby biorące udział w ankiecie uznali przemoc domową (6% ankietowanych) oraz przestępczość na terenie gminy (3% przepytanych).

W pytaniu „Które problemy społeczne (...) wymagają pilnego rozwiązania?” respondenci swoimi zaznaczeniami ukształtowali hierarchię priorytetowych problemów w kolejności od tego, który jako pierwszy powinien zostać objęty działaniami zmniejszającymi jego obecność. Dana hierarchia (z uwzględnieniem ilości opinii) wskazuje problemy:

1. dotyczące prawidłowego funkcjonowania rodziny → 27,
2. osób uzależnionych oraz osób współuzależnionych → 25,
3. związane z oczekiwaniem lokalnej społeczności w zakresie opieki instytucjonalnej (żłobki, przedszkola, domy opieki itp.) oraz dostępności do rozrywek sportowych i kulturalnych → 24,
4. z zakresu infrastruktury lokalnej → 23,
5. odnoszące się do osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych → 22,
6. dotyczące prawidłowego rozwoju i wychowania dzieci oraz młodzieży → 16,
7. dostępności i realizacji usług udzielanych w placówkach służby zdrowia → 15,
8. poczucia bezpieczeństwa publicznego → 9,
9. w obszarze edukacji lokalnego społeczeństwa → 4 .

W opinii większości respondentów oprócz władz lokalnych mieszkańcy (według 70% ankietowanych) oraz organizacje pozarządowe (według 46% respondentów) powinni brać udział w rozwiązywaniu problemów społecznych. Na poziomie 19% wskazań policja oraz w wielkości 14% opinii kościoły powinny współuczestniczyć w działaniach ukierunkowanych na zmniejszenie ilości występujących problemów społecznych.

Obszar problemów uzależnień

Przyczynami uzależnień w zakresie alkoholizmu i narkomanii jest przede wszystkim bezrobocie według uznania 66% udzielonych odpowiedzi przez osoby ankietowane oraz stres wskazany 54% opiniami, a także niedostosowanie społeczne zaznaczone na poziomie 50% wszystkich wskazań. Przemoc w rodzinie, ubóstwo oraz samotność przyczyniają się do generowania uzależnień odpowiednio dla wymienionych przyczyn na poziomie 31%, 31%, 36% wszystkich oddanych głosów. Z kolei 17% opiniodawców uważa, iż wielodzietność oraz 14% respondentów, że występowanie w rodzinie długotrwałej lub ciężkiej choroby zwiększa ryzyko pojawienia się w rodzinie zjawiska alkoholizmu lub narkomanii.

Dla efektywniejszego rozwiązywania problemów z zakresu uzależnień 61% badań wskazuje, iż należy podjąć wszelkie działania zmierzające do organizowania i aktywizacji osób nadużywających alkoholu lub zażywających środków psychotropowych do udziału w grupach wsparcia osób uzależnionych. Za najskuteczniejsze rozwiązania problemów w zakresie uzależnień oraz stosowania przemocy domowej, jako skutek nauzywania używek połowa (50 – 51%) wszystkich opinii wskazuje zwiększenie edukacji w danym zakresie, zwiększenie dostępu do rozrywek kulturalno – sportowych oraz otrzymywanie wsparcia psychologicznego i prawnego. Z kolei zapewnienie dostępu osobom zainteresowanym do psychologa i pedagoga w szkole (33% wskazań) oraz współpraca z policją, organizacjami pozarządowymi, kościołem (36% opinii) jest jednym z niezbędnych sposobów wspomagania minimalizowania problemów społecznych.

Obszar problemów osób niepełnosprawnych, długotrwałe lub ciężko chore

Większość (70% danej grupy) respondentów ankiety uważa, iż w najbliższej lokalizacji gminy nie jest wystarczający dostęp do placówek medycznych, co jednocześnie w wielkości 21% opinii jest jednym z problemów z jakimi zmagają się osoby długotrwałe lub ciężko chore, a także osoby niepełnosprawne. Jednak za bardziej znaczącymi według opinii osób ankietowanych problemami utrudniającymi prawidłowe funkcjonowanie osobom posiadającym pewien stopień niepełnosprawności lub będącymi ciężko chorymi są: utrudnienia związane z dostępem do usług opiekuńczych lub rehabilitacyjnych → 61% wskazań, bariery architektoniczne → 37% głosów, oraz utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu publicznego → 29% opinii. Z kolei na poziomie 9% zaznaczeń potrzebą dla osób niepełnosprawnych oraz ciężko chorych jest otrzymywanie wsparcia psychologiczno – prawnego oraz konieczność akceptacji ze strony zbiorowości lokalnej na poziomie 6% wskazań.

Obszar problemu ubóstwa

Na terenie Kijewa Królewskiego **51%** respondentów zna wiele rodzin ubogich, **42%** ankietowanych niewiele zna rodzin żyjących w ubóstwie, natomiast pozostali uczestnicy ankiety w ogóle nie spotkali się z ubogimi rodzinami w swojej gminie. Osoby uczestniczące w danej ankiecie uważają, że przyczynami popadania w ubóstwo są przede wszystkim uzależnienia (**77%** zaznaczeń), bezrobocie (**66%** opinii) oraz dziedziczenie ubóstwa (**61%** wskazań). Za mniej przyczyniające się do życia w ubóstwie anektowani uważają wielodzietność (**36%** głosów), a także niedostosowanie społeczne (**26%** poglądów). Również rozpad rodziny opinią **19%** opiniodawców, długotrwała lub ciężka choroba zdaniem **13%** osób badanych i niepełnosprawność według zaznaczeń **6%** ankietowanych są przyczynami popadania w ubóstwo.

Obszar problemu bezrobocia

Przez osoby biorące udział w danej ankiecie problem zjawiska bezrobocia został uznany jako największy problem społeczny dla ich gminy. W danej gminie skala bezrobocia jest na średnim poziomie według **53%** wskazań. Z kolei na wysokim poziomie jest określone bezrobocie przez **26%** respondentów. Jako niską skalę występowania danego problemu uważa **10%** uczestników ankiety, natomiast **10%** opiniodawców nie potrafi określić wielkości bezrobocia w swoim miejscu zamieszkania. Na poziomie odpowiednio **51%** i **50%** opinii uczestników ankiety mieszkańcy Kijewa Królewskiego pozostają bez pracy, ponieważ w najbliższej lokalizacji jest za mało miejsc pracy, a także osoby bezrobotne nie posiadają motywacji do podjęcia zatrudnienia. Z kolei **47%** opinii za przyczynę bezrobocia uznaje brak odpowiednich kwalifikacji osób poszukujących pracy. Według **44%** respondentów osoby bezrobotne nie podejmują zatrudnienia, ponieważ uważają, iż praca legalna nie jest opłacalna. Natomiast w związku z problemem dojazdu do miejsc, w których można być zatrudnianym osoby niepracujące ciągle pozostają bez pracy (takie zdanie wyraziło **40%** ankietowanych). Na poziomie **29%** udzielonych odpowiedzi brak doświadczenia oraz brak wiedzy z zakresu poszukiwania pracy (**24%** zaznaczeń) są to również przyczyny pozostawiania osoba bezrobotna wśród społeczeństwa danej gminy.

Obszar problemu przemocy domowej

Spośród grupy osób ankietowanych **59%** ogółu zna niewiele rodzin, w których występuje przemoc domowa. Znajomość wielu rodzin zmagających się z przemocą domową zadeklarowało **13%** badanych. Natomiast **28%** respondentów w ogóle nie zna danych rodzin.

Za najistotniejszą przyczynę stosowania przemocy wobec członków rodziny zdaniem **67%** ankietowanych są uzależnienia. W mniejszym stopniu, bowiem ilością **27%** głosów nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi oraz w zakresie **23%** opinii złe warunki materialne są przyczynami przemocy domowej. Także stres (**10%** zaznaczeń), bezrobocie (**9%** wskazań) i niepełnosprawność lub ciężka choroba członka rodziny (**3%** badań) może przyczyniać się do zaistnienia przemocy w rodzinie.

Obszar problemu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych

Prawidłowe sprawowanie opieki i wypełnianie funkcji wychowawczej przez rodziców zakłócają przede wszystkim uzależnienia zdaniem **70%** opinii respondentów oraz posiadanie przez prawnych opiekunów niskich kompetencji wychowawczych według **61%** zaznaczeń. Na podstawie **45%** badanych rozpad rodziny, jak również wskazaniem **32%** ankietowanych ubóstwo są określane jako kolejne przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Do grupy danych przyczyn respondenci zakwalifikowali brak pracy oraz wielodzietność na poziomie **29%** wskazań, a także niepełnosprawność lub długotrwała choroba członka rodziny według **13%** badań.

Obszar oceny lokalnych instytucji w zakresie skuteczności realizacji działań

Osoby, które wypełniły kwestionariusz danej ankiety oceniły efektywność powołanych instytucji do rozwiązywania poszczególnych problemów społecznych mieszkańców gminy. Skuteczność działań podjętych w celu rozwiązania poszczególnego problemu została oceniona jako:

- przeciętnie → 46% opinii, dobrze → 36%, źle → 13%, bardzo dobrze → 4% w zakresie ubóstwa;
- przeciętnie → 60%, dobrze → 23%, źle → 17% w zakresie bezrobocia;
- przeciętnie → 39%, źle → 29%, dobrze → 28% w zakresie alkoholizmu;
- przeciętnie → 48%, źle → 32%, dobrze → 19%, bardzo dobrze → 1% w zakresie narkomanii;
- przeciętnie → 57%, dobrze → 29%, źle → 13% w zakresie niepełnosprawności;
- przeciętnie → 58%, dobrze → 26%, źle → 16% w zakresie długotrwałej choroby;
- przeciętnie → 49%, dobrze → 26%, źle → 26% w zakresie pomocy osobom starszym;
- przeciętnie → 64%, dobrze → 24%, źle → 11% w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych;

- przeciętnie → 49%, źle → 24%, dobrze → 22%, bardzo dobrze → 4% w zakresie znalezienia pracy za granicą;
- źle → 51%, przeciętnie → 38%, dobrze → 10%, bardzo dobrze → 1% w zakresie organizowania form spędzania czasu wolnego;
- przeciętnie → 57%, dobrze → 25%, źle → 18% w zakresie przemocy domowej;
- przeciętnie → 49%, dobrze → 26%, źle → 22%, bardzo dobrze → 3% w zakresie dostępu do opieki zdrowotnej.

Spośród wszystkich wymienionych problemów jako najmniej skutecznie, źle zorganizowane zostały oceniane działania na rzecz organizowania form spędzania wolnego czasu. Rozwiązywanie pozostałych problemów większością opinii respondentów przez instytucje odpowiedzialne za ich minimalizowanie zostały ocenione na poziomie przeciętnym.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem badawczym spełniającym najważniejsze zadania diagnostyczne, pozwalające na ocenę całości oraz nadania jej kierunku polepszającego jej zasób. Poprzez scalenie otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego danej jednostki analiza SWOT umożliwia wyznaczenie dla niej celów strategicznych. Najważniejszymi elementami danej analizy jest wskazanie mocnych stron (Strengths) i słabych stron (Weaknesses) na podstawie oceny obecnego zasobu badanej jednostki oraz prognozowaniu szans (Opportunities) i zagrożeń (Threats) analizując elementy środowiska zewnętrznego

Pierwszą składową analizy SWOT jest określenie mocnych stron oceniając istniejące zasoby Gminy Kijewo Królewskie. Należy przez to rozumieć wskazanie tych zasobów gminy, które pozytywnie ją wyróżniają i czynią atrakcyjniejszą od pozostałych gmin przez co należy je kontynuować i umacniać. W otoczeniu wewnętrznym badanej struktury należy uwzględnić również istotne jej słabe strony, wobec których powinny być wystosowane działania minimalizujące ich negatywny wpływ na dane otoczenie oraz szkodzące mocnym stronom.

Na funkcjonalność gminy ma wpływ pośrednio lub bezpośrednio polityka państwa, województwa i powiatu, które tworzą otoczenie zewnętrzne gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Dlatego też analiza SWOT uwzględnia jego pozytywne i negatywne oddziaływanie na działalność gminy i GOPS. Jako pozytywne działania, czyli szanse należy rozumieć zjawiska i tendencje, które poprzez właściwe ich zastosowanie korzystnie wpłyną na funkcjonowanie gminy na rzecz jej mieszkańców. Poprzez prawidłowe zidentyfikowanie

zagrożeń, czyli zjawisk negatywnych, barier hamujących rozwój i prawidłowe funkcjonowanie Kijewa Królewskiego zostanie zwiększona siła oddziaływania szans.

Poniższa analiza SWOT prezentuje mocne i słabe strony oraz zagrożenia i szanse dla Gminy objętej zapisami niniejszego *Modułu*:

Czynniki wewnętrzne

Mocne strony	Słabe strony
Zatrudnienie instruktora terapii uzależnień, psychologa, pedagoga, asystenta rodziny, certyfikowanego konsultanta ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2015
Wykwalifikowana kadra systemu pomocy społecznej	Brak aktualizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	Brak Centrum Integracji Społecznej i Klubu Integracji Społecznej
Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego	Brak aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Funkcjonowanie grupy AA	Wysoka stopa bezrobocia
Aktywna profilaktyka problemów alkoholowych w szkołach i środowiskowa	Funkcjonowanie punktów konsultacyjno – informacyjnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych
Organizowanie zajęć sportowych pozalekcyjnych, kolonii i obozów z programem socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	Brak środków na realizację zwiększenia dostępności osobom uzależnionym do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej
	Starzejące się społeczeństwo
Organizowanie festynów, imprez profilaktycznych	Brak lub utrudniony dostęp do usług medycznych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych
Aktywny udział w ogólnopolskich / regionalnych kampaniach społecznych	Istnienie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych

704

Czynniki zewnętrzne

Szanse	Zagrożenia
Tworzenie miejsc pomocy dzieciom z problemem alkoholowym	Rutyna w działaniu pracowników odpowiedzialnych z rozwiązywanie problemów społecznych
Tworzenie i kontynuowanie programów profilaktycznych dotyczących uzależnień	Bezproduktywne spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież
Podjęcie prac na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców	Zachwianie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
Kontynuowanie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dla mieszkańców gminy	Zagrożenie zachwiania integracji lokalnego społeczeństwa
Aktywizacja społeczeństwa, osób niepełnosprawnych, starszych, długotrwale chorych do wzajemnej integracji w ramach organizowania imprez integracyjnych	Brak chęci współpracy rodzin zmagających się z problemami społecznymi z jednostkami świadczącymi pomoc społeczną
Promowanie i tworzenie możliwości współuczestnictwa w wolontariacie	Dysfunkcja społeczna osób niepełnosprawnych z powodu barier architektonicznych
Podejmowanie i kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, kościołem, policją itp.	Pokoleniowość w przekazywaniu stereotypu postrzegania problemów społecznych
Skuteczne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych przez instytucje społeczne gminy	Brak środków finansowych umożliwiających efektywną pomoc społeczną ze strony gminy
Funkcjonowanie wsparcia ze strony wykwalifikowanych specjalistów	Ubożenie społeczeństwa ze względu na bezrobocie
Organizowanie kontraktów socjalnych oraz prac społecznych	Migracja zarobkowa, podejmowanie zatrudnienia w szarej strefie
Aktywizacja osób bezrobotnych (zwłaszcza kobiet) w zakresie poszukiwania pracy	Niechęć podjęcia zatrudnienia przez osoby bezrobotne
Organizowanie możliwości uzyskania informacji w zakresie założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	Brak działań aktywizujących osoby bezrobotne

6. Cele strategii, kierunki działań, źródła finansowania

Wzmocnienie potencjału instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej

1. Udział w szkoleniach i kursach przeznaczonych dla pracowników.
2. Podnoszenie kompetencji i umiejętności psychospołecznych pracowników socjalnych.
3. Zapewnienie dobrej organizacji pracy.
4. Rozwój działań w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych.
5. Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom przeżywającym trudności.
6. Aktywne działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Aktywne działanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych, chorych, starszych

1. Zwiększenie dostępu do usług medycznych.
2. Zwiększanie dostępu do usług rehabilitacyjnych.
3. Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych.
4. Aktywizacja społeczeństwa do pełnienia roli wolontariusza.
5. Likwidacja barier architektonicznych.
6. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
7. Aktywizacja społeczna osób starszych, chorych.
8. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym transportu do placówek rehabilitacyjnych.
9. Rozwój usług specjalistycznych.

Wzmocnienie potencjału na rynku pracy

1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz długotrwale bezrobotnych.
2. Tworzenie nowych miejsc pracy.
3. Tworzenie możliwości i aktywizacja kobiet wychowujących dzieci.

Integracja życia społecznego

1. Podniesienie poziomu życia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Podniesienie poziomu życia osób i rodzin zmagających się z ubóstwem.
3. Zwiększenie wiedzy w zakresie działalności instytucji pomocowych.
4. Zwiększenie ilości i zróżnicowanie form spędzania wolnego czasu.
5. Zwiększenie ilości dzieci uczęszczających do przedszkoli.
6. Zwiększanie świadomości skutków zażywania alkoholu i narkotyków wśród dzieci i młodzieży oraz stosowania przemocy.

7. Zwiększenie aktywności mieszkańców i zaangażowania w życie gminy.
8. Zwiększenie współpracy partnerskiej między instytucjami lokalnymi.
9. Prowadzenie działań ułatwiających integrację w społeczeństwie osób niepełnosprawnych, starszych, chorych.

Bezpieczeństwo

1. Zwiększanie wiedzy w zakresie bezpieczeństw wśród dzieci i młodzieży.
2. Kontynuowanie i zwiększanie działań utrzymujących poziom bezpieczeństwa w gminie.

Cały okres *Modułu* jest czasem, w którym powinna być podjęta aktywna realizacja wyznaczonych celów strategicznych. Za realizację celów oraz wykonywanie działań skierowanych na ich realizację odpowiednio dla wskazanych obszarów problemów społecznych, w sposób ciągły, rzetelny, na zasadzie wzajemnej partnerskiej współpracy w okresie trwania *Modułu* są odpowiedzialni:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Ośrodek Kultury
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowy Urząd Pracy
- Placówki oświatowe
- Ośrodki zdrowia
- Organizacje pozarządowe
- Policja
- Straż Miejska.

Jako źródła finansowania realizacji niniejszego modułu powinny być wykorzystane:

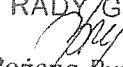
- środki własne gminy
- środki jednostek oświatowych
- środki unijne
- środki PFRON
- środki Funduszu Pracy
- środki organizacji pozarządowych.

7. Monitoring i ewaluacja wdrożonego *Modułu*

Moduł Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kijewo Królewskie na lata 2016 – 2020 ma na celu wskazanie kierunku podejmowanych działań skierowanych na poprawę jakości życia mieszkańców. W sposób priorytetowy niniejszymi działaniami należy objąć te rodziny, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

Koordinacja realizacji danego dokumentu wymaga nadzorowania pod względem ilościowym i jakościowym postępujących zmian według mierzalnych wskaźników, co umożliwi ocenę podjętych działań pod względem skuteczności i słuszności wykonywania ich .

Wprowadzanie zmian będzie realizowane przez 4 lata, począwszy od 2016 roku. Ocena zagrożeń i szans będzie monitorowana za pomocą danych statystycznych i innych wskaźników przekazywanych od podmiotów odpowiedzialnych za współrealizację danego *Modułu*.

Przewodnicząca
RADY GMINY

Bożena Rysiewska

